

L  $\frac{A}{5131}$

*Veronica Stelelte*

# VIENTKARSI VARDI





16.5. minutes

22. jūnijā

Āngļu, Keipilāti  
Stac. Āngļi

Stac. " " " " " "  
Līdzekļus u. Niekdēnos

C. fidatīvēem.



A  
5131

Pētersonu bibliotēka  
2. II. 1938. g.

VERONIKA STRĒLERTE

# VIENKĀRŠI VĀRDI

DZEJAS

RĪGĀ, 1937

VALTERA UN RAPAS AKC. SAB. APGĀDS

L-2  
B-1

Vija Lāča Latv. PSR

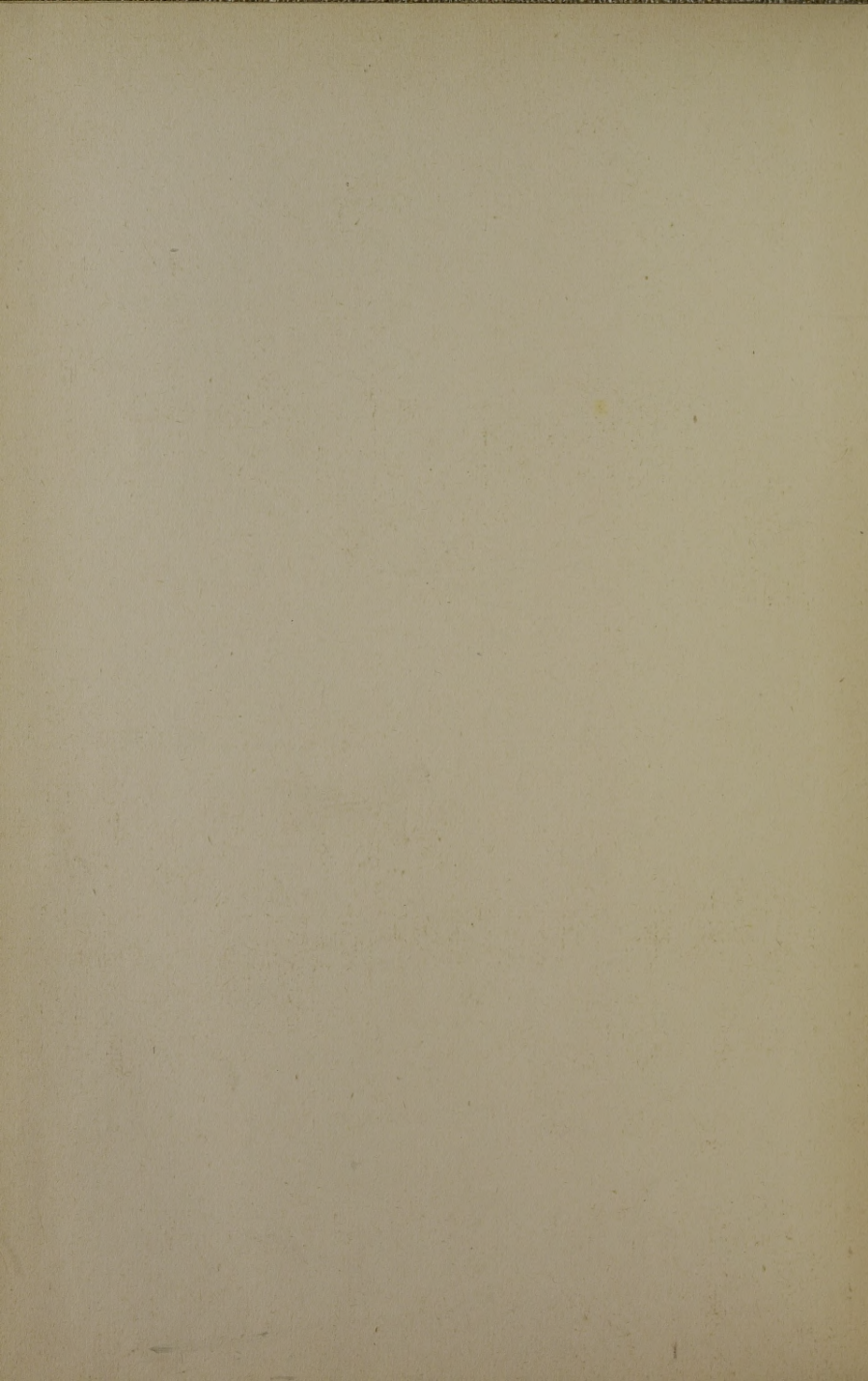
Valsts bibliotēka

~~68 - 41.458~~

0306084273

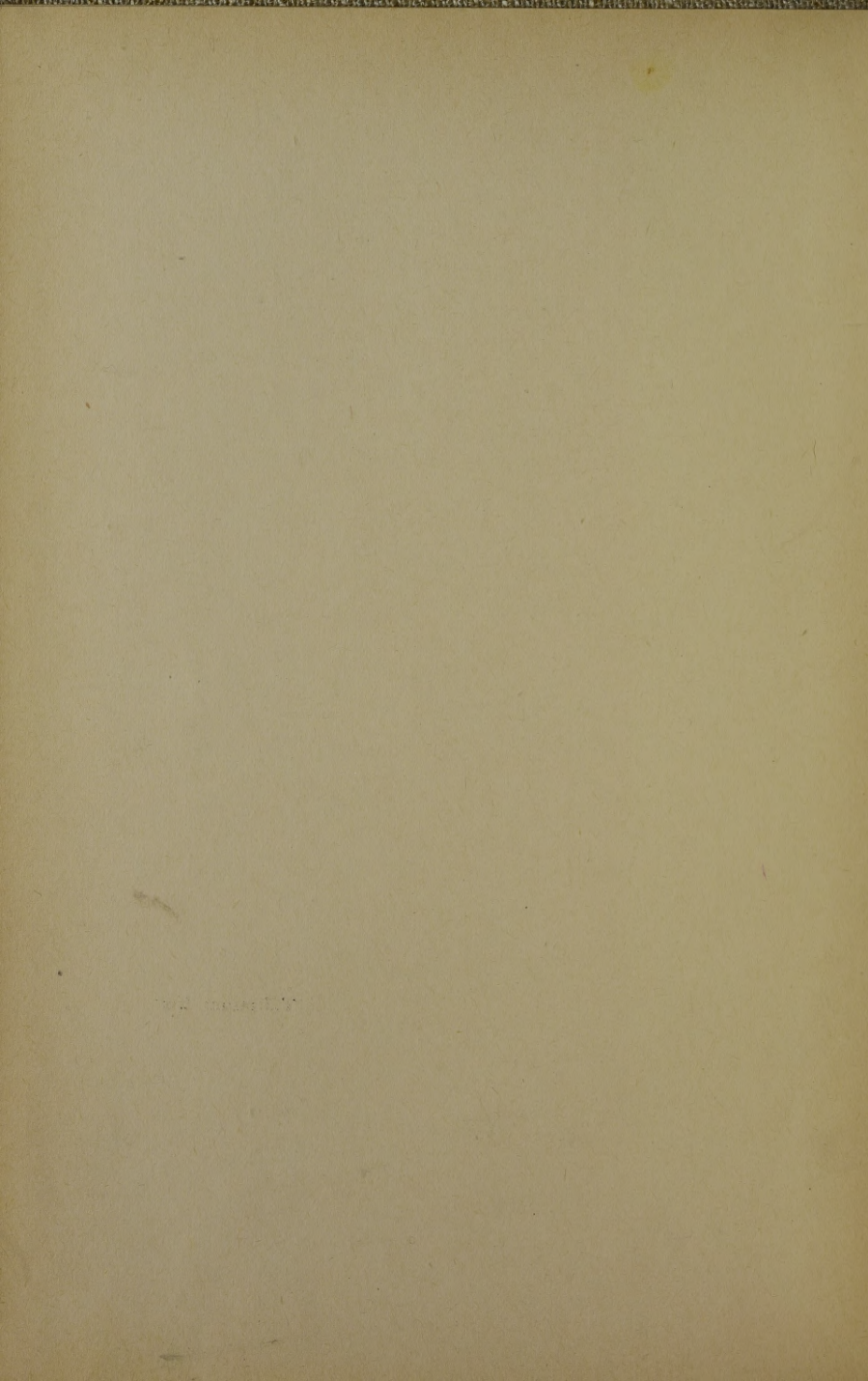
VALTERA UN RAPAS  
AKC. SAB. GRĀMATSPIESTUVE  
RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 129/133

*Māsai Helmai*



I

Talumam tici!



## LIDOJOŠĀ DZIESMA

Kā vieglu skaidu  
Sviež pret ašu vēju,  
Tā tev laidu,  
Mana dziesma, es.  
Vai es to sapnī  
Kādreiz paredzēju,  
Ka tevi nesīs  
Liesmains padebess?

Šņāc zili gaisi,  
Šaudās stari asi,  
Un dziļi lejā  
Kalnu rīkles elš.  
„Vai tev nav baisi?“  
— Ko tu man prasi!  
Tu zemē paliksies,  
Man jāiet Putnu ceļš.

## PA PUTNU CEĻU

Ilgi, ilgi vēl ko iet,  
Kamēr saule aust un riet,  
Zvaigznes mirgo sudrabainas.

Gala nav un nebūs vēl,  
Mēness dziest, no jauna kvēl,  
Zvaigznes mirgo sudrabainas.

Visu mūžu, visu ceļu,  
Kad vien acis augšup ceļu —  
Zvaigznes mirgo sudrabainas.

## DIVI DAĻAS

Ik dvēselei ir divi daļas,  
Ko miesa nespēj savienot,  
Vai Dievam nava bijis vaļas  
Tām katrai savu veidu dot?

Ko viena teic, to otra nopel,  
Kas patīk vienai, otrai nē,  
Ko viena pāri zvaigznēm pacel,  
To otra nogrūž pazemē.

Un tikai mīlestības briesmās  
Tās it kā divas māsas top,  
Kam nežēligās uguns liesmās  
Cits ienaidnieks ir jasastop.

## MŪSU MĀTEI

Tu savu pavardu tik labi nosargāji,  
Ka vēl aizvien tas sprēgājošs un silts,  
Un stipri stāv tas mīlestības tilts,  
Pa ko tu cēla bēdām pāri gāji.

Nav tava roka piekususi dot,  
Un tava sirds nav piekususi starot  
Tais rūpēs gaišajās, kas dienas darbu darot,  
Ap katru lietu vijas nemanot.

Mums tavās istabās pat tumšā ziemā  
Rīts liekas priecīgāks un zilāks novakars,  
Un saņem draudzīgi mūs mīlīgs mājas gars,  
Kad visi sabraucam pie tevis ciemā.

## JAUNAVA

Tu esi kā dzidrs ābols  
Tik smaržīgs, sulīgs un salds,  
Tu esi kā ziedošs dābols,  
Kā balti klāts liepas galds.

Tu esi kā blāzmas maigums,  
Kas saules nākšanu svin,  
Kā zemes krāšņums un svaigums,  
Kas dzīvības mīklas min.

## JAUNAI MĀTEI

Tu vaļā durvīs smaidīdama stāvi:  
Ceļš dzīvībai cik plaši atdarīts!  
Tā likās man, ka noglāstīja rīts  
To mazo bērnu, ko tu rokās kļāvi.

Lai debesis draud kaŗa briesmas kāvi,  
Lai cīnoties tavs dēls tiek saplosīts,  
Lai nobirst vaiņags kāzu dienā vīts —  
Tev nava jātic pasakai par nāvi!

Kaut brīžam krāšņa tā un valdzinoša šķiet  
Kā saules aiziešana, kad tā sēri riet,  
Kā vētras apkampiens, kas pēkšņi norauj lapu —

Pret jaunu dzīvību ir nevarīgs tās baigums,  
Kā zelta līlija zied modri mātes maigums  
Pār sava bērna šūpuli vai kapu.

## ATGRIEŠANĀS

Vai redzi tālumā, kur saulē mirdzošs, garens  
Pie dzidriem apvārķšņiem balts kuģis atplaiksnās?  
Vai tu to iedomā, ka varbūt it nekas  
Nav ceļa braucējam tik vienreizīgs un varens  
Kā rīta dzestrumā tas apsolītais brīdis,  
Kad ilgi maldījies un svešos krastos klīdis,  
Viņš savas zemes līčos atgriežas.

Lūk, plaukstu pacēlis, viņš noraugās no klāja  
Uz gaišo pilsētu, kas viņam pretī nāk,  
Un visi torņu gali atspīd priecīgāk,  
Kad pēkšņi zina viņš: tur gaida kāda māja,  
Kāds vaļā pavērts logs un kāda dziesma klusa,  
Ko dziedāt mēdza tā, kas ticēt nepiekusa,  
Ka viņas aizbraucējam vienreiz jāpārnāk.

## DIALOGS

„Kāds dzīves audums tavš?“ — No pelnu krāsas dziļām,  
Kur vidū citas aužas miju mijām.

„Kur sākas pirmā mala?“

— Es nezinu,  
No visusāktā gala  
Nav atmiņu.

„Vai krāsām šim kāds sakars?“

— Varbūt:  
No katra rīta vakars  
Var kļūt.

„Kad audumam nāks beigās?“

— Kas zin!  
Šķiet, ka bez lielas steigas  
Vēl audējs min.

Gan dūsmās saucu tam: vai nebūs jau par daudz!  
„Viņš?“ — Neatbild, tik stelles klab un kladz.

## KALNU EZERS

Lai trako jūras, upes viļņus veļ,  
Tev sava vientulība jāuzceļ  
Kā klinšu krasts ar cieši slēgtu jostu.  
Šis stūris divainais lai kļūst par miera ostu  
Ikvienam, kas še guldīs savu postu  
Kā baltas smiltis dzelmes dziļumā.

Slīd rītos stars pa dzidro dzīli  
Kā zelta pavediens pa drānu vīli  
Un zaļos bezdibeņos uguns dzirkstis dedz.  
Lūk, saule nāk! Un gaismas vizmu sedz  
Pār ezeru, lai debess nesaredz:  
Zied baltas smiltis dzelmes dziļumā.

## MINIATŪRA

Jūrā

Vēl dzestraina migla.

Tu nāc!

Svaiga, viegla un žigla

Tu nāc.

Smiltis

Cik aši dziest pēdas!

Smalkas kā lietus līst bēdas:

Tu ej.

## LIETUS LĀSE

Kā gan bijī tu tik klusi  
Vēsa, ziboša un maiga  
Man uz paša karstā vaiga  
Nepamanot nokritusi?

Kur tas vējš, kas tevi nesa,  
Kur tas stars, kas tevi urba?  
Kur tā elpa ir, kas skurba  
Tevi nopūsdamās dvesa?

Raugos augšā: debess staro,  
Putnu ceļš viz balts pār galvu...  
Tu, ko saņēmu kā balvu,  
Vēl kā skūpst uz lūpām garo.

## REZIGNĀCIJA

Zied zelta vizbuļi un baltas ievu skaras,  
Bet manai apziņai nekas vairs nepieskaras,  
Bet manai apziņai viss vēsi gažām slid.

Es akas pieminu, kas zāli apaugt tiecas,  
Un kur neviens ar krūzi nenoliecas  
Pēc ūdens vientuļā, kas dziļi tumsā spīd.

Es mājas pieminu ar sabrukušiem žogiem,  
Kur pretī nesmaida no aizkvēpušiem logiem  
Ne spodri aizkari, ne puķu raibā kņada —

Un ļaudis tos, kas nomirst nemīļoti,  
Tik bēres ieraugot dažs gājējs brīnās ļoti,  
Ka kādu zārku neviens nepavada.

## NOPŪTA

Krēslas daiļajā stundā,  
Kad apkārt viz vieglas, gaisīgas krāsas,  
Kad visas lietas ir labas kā māsas —  
Nolaižas nopūta baložu spārniem.

Ēnas atkāpjas bikli  
Un ceļu dod tai, kas aiznesīs bēdas,  
Tai, kam tik smalkas un mierīgas vēdas.

Krēslas maigajā stundā,  
Kad liekas, tev rokas uz pieres kāds saliek,  
Notiekas brīnums — sirds vieglāka paliek.

## ZVAIGZNE NOKRITA

Zvaigzne nokrita. Bet paliek vēl daudz citu.  
Zvaigzne nokrita kā puķe salnā krīt.  
Kas gan apturēt var laika baigo ritu,  
Kas var mūžību kā vārtus atdarīt?

Varbūt nāves brīdī skaisti bij  
Aizdegties un slaidā lokā nesties  
Pāri zemei, pāri debesij  
Un tad noreibušai lejup mesties.

Zvaigzne nokrita. Vai kāds to sirdī žēlos?  
Zemes dziļumos vai kāds to meklēt ies?  
Pilna debess tumšā naktī kvēlos,  
Viena vienīgā vairs neatgriezīsies.

## VECO DERĪBU LASOT

Viņš ir mani plosīt plosījies, viņš  
ir pret mani lauzies kā viens vare-  
nais. (Ijaba 9. gr.)

Tev, stiprais, atriebīgais seno jūdu Dievs,  
Bij labi paklausīt, jo barga tava runa  
Kā karstā dienasvidū dobja pārkoņduna,  
Ko visa zeme nodreb klausoties.

Kur savai koklei Dāvids ņēma stīgu,  
Kur savai mēlei vārdus gudrais Zālamans?  
Un kāds bij Ijabam pie krūtīm talismans,  
Ka visu pacieta viņš sirdi varonīgu?

Tā bija ticība un izmisuma spēks  
Pie tevis turēties kā naglām droši mūrī,  
Kaut acu priekšā vieglā niedru būrī,  
Kā lauva rūkdams, uzglūnēja grēks.

## PĀRBAUDĪJUMS

Vai tu būsi tik dziļa kā jūra, kur nogrimst viss  
nemiens un bēdas

Pēc bargas negaisa nakts, kad klusu stāv mākoņu  
grēdas

Un krasta līdzenā smilti nav palikušas ne pēdas?

Vai tu būsi tik droša kā akmens, kas sagaida svārpstu  
vai kalnu

Ar gludenu, spītīgu pieri, līdz galam mierīgi saltu,

Lai viņu vai gabalos cirstu, lai viņu vai putekļos  
maltu?

Un tik neprātīga kā putns, kas nelaižas projām no  
koka

Vēl pēdējā brīdī pirms nāves, ko sūta tam mednieka  
roka,

Bet savu visskaistāko dziesmu vēl spārnus plivinot  
loka?

## MEDŅA DZIESMA

Bērzu augumiem slaikiem un gludien  
Rīta krēslā, kad vizēja tāss,  
Un no ozolu pumpuriem rudiem  
Miza sveķainā nolobījās —  
Lēni laizdamies varenā lokā  
Un tad nometies kuplajā kokā,  
Mednis dziedāja pirmo reiz.

Kad viņš zarā bij ielaidis nagus,  
Kokam pārskrēja dīvaina šalts,  
Meža biezokņos izslējis ragus  
Briedis ausijās tramīgs un stalts,  
Lācis miegainais saboza spalvu,  
Dzirdot dziesmu, ko paceltu galvu  
Mednis dziedāja otro reiz.

Vai tur vāvere skrubina riekstu?  
Vai tur zaķis pa krūmāju skrien?  
Kāju celdams pār milzīgu siekstu,  
Aizvien tuvāku medinieks lien.  
Bet viss iededzies brīnišķā kvēlē,  
Savu dvēseli ielikdams mēlē,  
Mednis dziedāja trešo reiz.

Un tam likās, ka debesis klausās,  
Zemes stingušie dziļumi dzird,  
Un ka ozola saknēs sausās  
Jaunas dzīvības sulīgums vird.  
Un viņš izpleta spārnus kā rokas,  
Pretī saņemot nāvi un mokas,  
Jo viņš dziedāja pēdējo reiz.

## KRUSTCEĻOS

Neskaties atpakaļ!  
Kas bijis, lai paliek kur ir,  
Laiks tevi no visa reiz šķir.  
Neskaties atpakaļ!

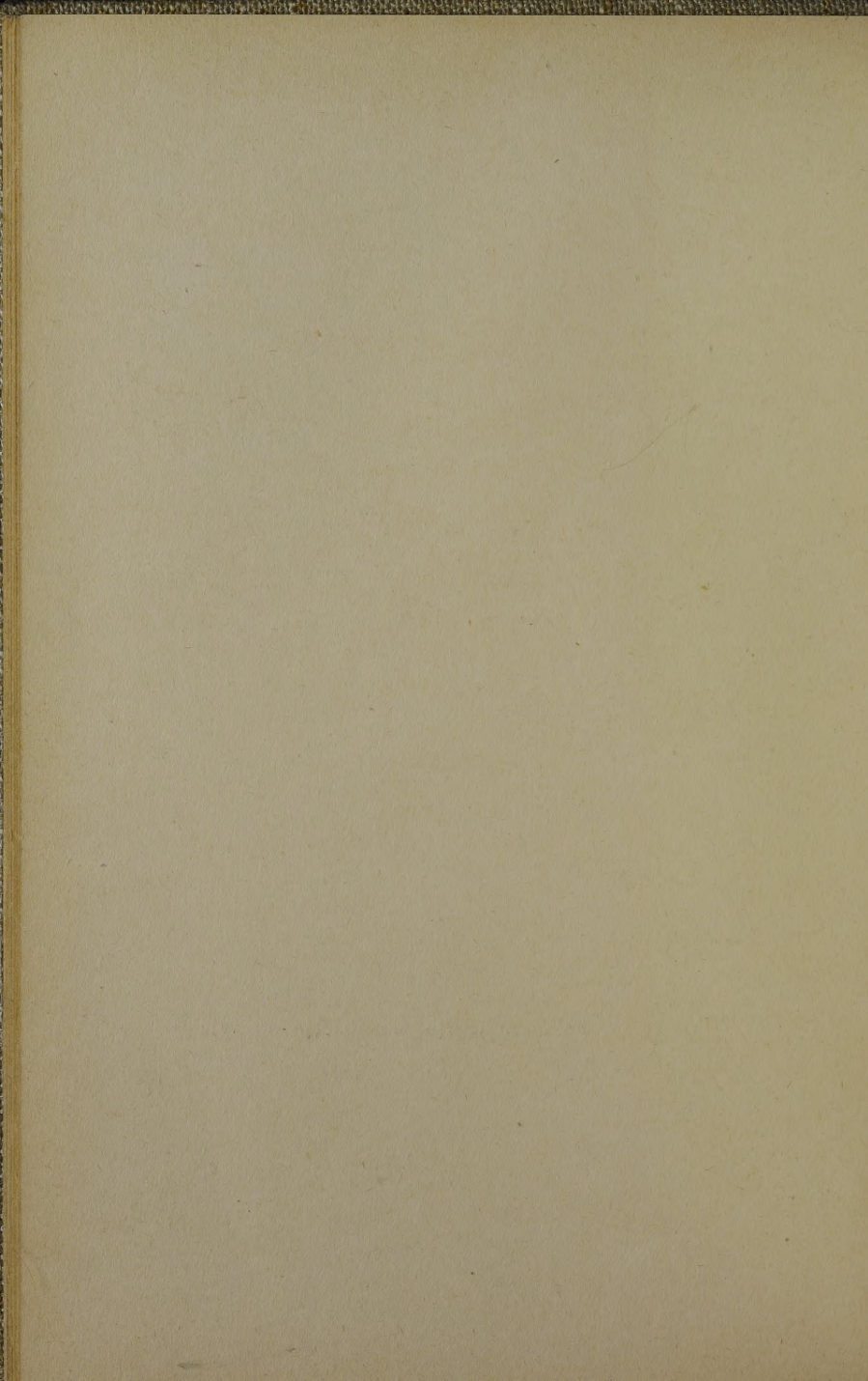
Paveries apkārt!  
Kāds plašums, kurp aizlido skats!  
Uz kurieni? — Izšķiries pats.  
Paveries apkārt!

Tālumam tici!  
Un neprasi grūtums lai saudz,  
Jāiet būs ilgi un daudz,  
Tālumam tici!



## II

Es mežā iegāju, kas trīcēja no vēja.



## ZEME

Pieliec jel ausi pie zemes: tā dzied  
Mūžīgo dziesmu par dzīvi un nāvi.  
Varbūt tai vietā, kur tagad tu stāvi,  
Un kur tik sulīgi āboliņš zied,  
Glabājas dziļumos apslēpti kauli  
Sencim, kas pielūdza vējus un sauli?

Pagrāb jel sauju no zemes: cik silts  
Valganums paliks tev rokās un sirdī —  
Šī pati zeme, kas baņo un dzirdī,  
Mierīgā, irdenā dzimtenes smilts  
Vienādi laipna kā vārpām, tā grīšļiem,  
Ražena sēklām un svētīga pīšļiem.

## DZIESMA

Skujainie Vidzemes meži,  
Priežu varenie stāvi,  
Smagi un skumīgi pūš,  
Daiņo man dziesmu par nāvi,  
Malu, kur izbeidzas mūžs.

Kā lai es ticu šim stāstam?  
Paceļu galvu un skatos:  
Atplaucis ābelei zars,  
Gaiši man atspulgo matos  
Drebošs un zeltīdams stars.

Mirdzošais debesu sūtni,  
Lēni kas nolaidies šurp,  
Es tavā vieglumā raisos!  
Paceļos līdzī tev gaisos,  
Neprasu, kādēļ un kurp!

Mierīgi noraugās lejā  
Prāts, kas bija tik sērs  
Un savā lepnumā īdzīgs:  
Dzīvības dārzā zied līdzīgs  
Cilvēks, puķe un zvērs.

## PANS

Es mežā iegāju, kas trīcēja no vēja  
Un šalkās aicinādams manu vārdu sauca,  
Kāds putns drošs pār plecu gaŗām trauca,  
Un viņa klieziens dziļais tāļu aizskanēja.

Kāds mani apsedza ar siltiem liepu zariem  
Un zemē guldīja, kur sūnas viegli miklas  
Vēl sevī paglabāja stirnu pēdas biklas  
Un smaržas spēcīgas no agriem pavasaŗiem.

Kas tur tik dzidri skanēja kā zvans?  
Kas skaņām neparastām sirdi maigi sēja?  
Lūk, ievu ceros paslēpies bij Pans  
Un manī lūkodomies klusu stabulēja.

Salds gurdenums bij bērzu baltos stāvos,  
Es acis aizvēru. Gaiss dvesa karsts un smags.  
Kas mani apskāva? Es strauji vaļā rāvos —  
Man rokā pazibēja nolauzts zelta rags.

## ATPLŪDI

Ūdeņi atgriežas gultnēs, jau palu laiks pāri un  
beidzies.

Apstājies, austrumu vējš! Ko velti vairs neganti  
steidzies

Viļņus un mākoņus dzīt, atvarus mutuļos griezt!

Zeme ir smaga un gurda, no mikluma sulīgi trekna,  
Līčos un palejās drīz jau zāle līgosies lekna,

Sēkla, kas noslēpta guļ, klusībā rosmīgi briest.

Gaišs ir šis rimšanās laiks, kad viss atiet vecajā vietā,  
Smaidošas gudrības dots, lai katrā laikā un lietā

Pildīts tiek noliktais mērs, nebūs nevienam to jaukt.

Ūdeņi atgriežas gultnēs. Sirds, atgriezies viegla pie  
sevis!

Draugs, tev kas pasaules vējiem daudz esi ņēmis un  
devis —

Pienācis vientuļais laiks: sakni laist zemē un augt.

## ZVĒRS

Bij agrs rīts, un tikko gaisma svīda,  
Kad slāpes dzesināt viņš klusiem soļiem līda  
No meža biezokņiem, kur tumsa vēl un nakts.  
Kāds savāds baigums! Un briesmas slēpj ik kakts...  
Zvērs purnu gaisā ceļ un vēja smaku ož,  
Kas aizelsies pār tāliem klajiem jož  
Un šalkās nodrebina apses stāvu biklu.  
Viņš siku taku min pa zāli rasā miklu  
Un slāpēs noliecas pie pašas strauta malas,  
Kur krūmos aizmigušas dus vēl lakstīgalas,  
Un asas ūdens zāles kairi nāsīs lien.  
Kāds putns izbiedēts pār koku galiem skrien  
Un skaļi brēkdams citus trauc no miega —  
Kas nu vairs miers, kas dusēšana liega,  
Kad naski jāglābjas, lai netiek sagūstīts!  
Lūk, saule parādās, un pilnīgs pienāk rīts,  
Kust mežā dzīvība jau visās malu malās,  
Kas nakti gulējis bij dziļās zemes alās  
Nu ņipri ārā lien un dienas gaitu sāk.  
Zvērs krūmiem brikšķot gaišā klajā nāk.  
Un spoži atviz ierūzganā spalva,  
Neviena nebīstas šī drošā, lepnā galva,  
Kad acis piemiedzis viņš purnu augšup ceļ  
Un dienas gudribu kā zelta traukā smeļ.

## LAIVĀ

Viegli šūpojas niedras.  
Vējš lēniem vēzieniem skauj,  
Dzelmē zib zaļganas šķiedras.  
Ak, izstiep roku un ļauj,  
Lai vilnis, kas delnu tev kļauj,  
Pret plaukstu līgani turas!  
Kur atvars, kas dibenā rauj?  
— Spīd spokaini sudraba spuras.

## SĒKLAS DZIESMA

Viņš mani mīlēdams sēja  
Un balsī tam rūpju bij daudz,  
Kad klusu viņš novēlēja:  
Nu paliec stipra un audz!

Jau ilgi zem velēnām gulu,  
Bet zinu: tas nebūs mans kaps,  
Es padzeņos zemes sulu  
Un jūtu — šis dzēriens ir labs.

Un jūtu: caur smilšu spraugu  
Kāds viegliņām piezogas klāt,  
Bij sējēja domas, vai augu,  
Man nākušas pavaicāt.

## RUDENS DZIESMA

Sniedziet rokas, rudens vēji,  
Lai var lēno deju diet,  
Apkārt klajiem laukiem iet,  
Kur guļ zemē palicēji:

Rudzu sēkla, kviešu grauds,  
Smalki sijāts, ilgi vētīts,  
Jaunai ražai likts un svētīts,  
Zemes stiprām sulām ļauts.

Dodiet rokas, rudens vēji,  
Lai ir visiem mierīgs prāts.  
Tev, kas bijī skumdināts,  
Tev, kas prieku nokavēji

Savā sirdī pikts un strīdīgs —  
Nu ir uzklāts dzīru galds,  
Pašā vidū gaida salds  
Rudens ābols sārts un spīdīgs.

## GAVILES

Augšup kalni, lejup lejas!  
Jautras čalas, suņu rejas,  
Augstāk savu balsi svied!  
Šodien pirmo lapu plaukums,  
Jaunu bērzu zaļais jaukums  
Jāizklaigā, jāizdzied!  
Augšup kalni, lejup lejas!  
Zelta smiekliem saule smejas,  
Spožas acis, priecīgs prāts!  
Ko tu dusmojies, ko skaisties?  
Spirgtiem vējiem līdzī laisties  
Žiglām kājām, aši — nāc!

## KAĶIS KOKĀ

Cik ilgi tu tupēsi priedē?  
Nu nāc taču zemē, nāc!  
Speķ zibens un lietus liedē,  
No bailēm tev sajukt var prāts.

Kam skrēji tik augstu kokā,  
Ja neproti atpakaļ nākt?  
Trīs vīri ar virvēm rokā  
Nu kāps tevi lejā vākt.

Bet nelīdz ne glaimi, ne draudi  
Un kaŗa viltus nekāds.  
Kā pastarā dienā tu ņaudi,  
Kā elles pūķis tu šņāc.

Līdz beidzot... lai glābējiem slava!  
Sīt puikas plaukstās un sauc,  
Ir grozā jau godība tava  
Un lēnām uz leju brauc.

## MEŽĀ

Kur tu skriesi, zelta dzilna,  
Sudrabota vālodzīte?  
Priēde saltas rasas pilna,  
Eglei smaga zaru pīte —  
Kur tu skriesi vālodzīte?

Zilā tumsā staigā mēness,  
Zaru spraugā stari zvīļo.  
Nobijušās izlien sēnes,  
Bet neviens tās neapmīļo —  
Zilā tumsā stari zvīļo.

Kas tik vēlu paliek modra,  
Gaišām acīm raugās lejā?  
Vakarzvaigzne staro spodra,  
Iespīd lācim taisni sejā.  
Kas tik vēlu raugās lejā?

Putna bērnam nakts nav gaŗa,  
Īsu brīdi svilpe ciet.  
Vēl viņš acis neaizdara,  
Vēl viņš tiko gaisos skriet ...  
Putna bērnam svilpe ciet.

## VAŅAVĪKSNA

Nodreb apse, brīnās vīksna,  
Raugās rožains ābeļziņš:  
Margojošu loku liec  
Pāri zemei vaņavīksna,  
Debess vidū saistīdamās,  
Deviņkrāsām laistīdamās.

Kur tu paliki, kur zudi  
Vieglais padebešu tilts?  
Norasina lieņiņš silts,  
Apšu lapas spalgo gludi,  
Visā dārzā dvašo svaigums,  
Ābeļziņu smaržas maigums.

## JĒRS

Mazais un priecīgais jērs, kas pārskrējis tikko no lauka,  
Pienāk man draudzīgi klāt, rožainu purniņu sniedz,  
Patīk tam cilvēka roka, ja maigi tam muguru brauka,  
Nelaižas klātu viņš tiem, rājas kas allaž un klieudz.  
Ko gan tu iesāksi tāds šai pasaulē rupjā un ļaunā?  
Senajos audeklos tev apkārt dzied eņģeļu pulks —  
Redzu to dienu, kad šausmās tev nodrebēs dvēsele jaunā,  
Miesnieka nazis un maks būs tavas mūžības tulks.

## PAZUDUŠAIS PRIEKS

Kur, kādos mežos, kādos aizsnigušos ceļos  
Lai tevi meklēju, mans pazudušais prieks?  
Es skreju, paklūpu un atkal augšā ceļos,

Un manās karpēs lēni sabirst sniegs,  
Pūš vēji skaudīgie, sauc lai es lēnāk skrienu,  
Jo manas pēdas viņu vairāk neaizsniegs.

Bet es tiem pasmejos un krūmiem cauri lienu  
Kā lapsa mudīga, kā meža zvērēns blēdīgs  
Un pārslām birstot aizvien dziļāk brienu.

Vai mežam gals? Vai klāt jau stūris pēdīgs?  
Lūk, tur zem egles viņš kā zaķis tup un trīc,  
Mans pazudušais prieks! Līdz nāvei pikts un bēdīgs.

## SĒRĪGAIS TRIO

Vakarā, kad spīvi  
Spuldzē kvēlo guns,  
Pārdomājam dzīvi  
Kaķis, es un suns.

Vienprātīgi esam,  
Ka šī dzīve, ko  
Pazemīgi nesam,  
Smalki piemulķo.

Mirkļi neskrien īsi,  
Jo, ko pēdīgi,  
Tu gan sadarīsi,  
Ja tik bēdīgi?

Suns man pieglauž galvu,  
Domīgs asti kuļ,  
Savēlušos spalvu  
Kaķis klēpī guļ.

## KANGARU KALNI

Kā milža mugura, kad nometies viņš raugās  
Uz drūmo valstību, kas tam pie kājām gulst,  
Ir Lielie Kangari. Acs meklēdama mulst  
Šai baigā klajumā, kur nemāj egles šmaugās,  
Ne bērzs, ne ozols kāds, ne pīlādzis vai kļava,  
Ne mājas dzega laipna liepu lapu spraugās —  
Vien posta priedulājs kā bezgalīga pļava.

Ja ļauns un nelaimīgs kāds zemes virsū rastos,  
Kam druvas netik vairs, kur kupli kvieši zeļ,  
Šai vietā ērmīgā lai tas sev pili ceļ  
Un klausās sapņodams, kā gravas augstos krastos  
Trīs ūpji nosaucas, kad pienāk vakars baiss,  
Bet debess plašumā kā briesmu karogs mastos  
Deg vienās ugunīs riets gaiši sarkanais.

## ZEMGALES LĪDZENUMĀ

No tava plašuma lai prāts mans mājās  
Un mana sirds no debess vizmainās,  
Kur satek mākoņi, bet atkal izmainās,  
Ka visas puses reizē neapmājās.

Lai tavi lielceļi, kur baltām kājām  
Pēc lietus, nolijuša rīta vēsumā,  
Iet jaunas ogotājas meža plēsumā —  
Ved mani vienmēr atpakaļ uz mājām.

Kā tava upe mierīga līdz galam  
Uz jūru plūst, no straumes vadoties,  
Tā liec man nebūtībai klusu padoties,  
Kad dzīve nodzīvotā būs pagalam.

## TAM, KAM NEPIETIEK

Tev, kam kā visiem ir savs sīkais posts,  
Kas liekas ieslēdzam kā dzelzu sprosts,  
Vai tas tev sirdī neļauj palikt brīvam?  
Kādēļ tev jābūt īdzīgam un spīvam,  
Kādēļ tu nepaskaties tālāku no sevis?  
Vai Dievs tev dzīvību ir devis  
Par grūtu nastu, izsmieklu un slogu?

Ai, apmātais! Jel paveŗ vaļā logu  
Un paskaties cik saule laipni laistās,  
Kā zemes daiļums simtu veidos saistās,  
Tik redzi to! Un notveŗ īsto mirkli,  
Kad doma smaidoša ar zelta irkli  
Tev tumšā dzīlē dzidru vilni šķirs!

Viss iznīks reiz; viss nobālēs un mirs,  
Kas dzīvs un skaists, bez veida gulēs trūdoss,  
Ik mirklis aizrit laika plašoss plūdoss,  
Un tu to atpakaļ vairs negūsi nekad.  
Tik viena dzīve tev, vai tiešām tad  
Tai visai jāpaiet ir nemierā un ķildās,

Vai vienmēr jāapraud tik tas, kas nepiepildās,  
Bet tas, kas dots, nav mīlestības cienīgs?  
Šis mūžs tev dāvināts, tas īslaicīgs un vienīgs  
Bez mīņas aizsteidzas kā bezdelīga raita,  
Lai sirds tev dienas šis kā dārgas pērles skaita  
Un klusos kambaņos uz mūžu mūžiem slēdz.  
Tad brīžos vientuļos, kad smagas domas mēdz  
Tev uzklupt piepēži ar nāves rūgtām mokām,  
Tu pieskardamies godbijīgām rokām  
Šai dailei bijušai, kas tumsā palsi zviļo,  
Cel gaismā to un jaunām acīm mīļo.  
— Lūk, cik daudz skaistuma man vienam bijis dots!  
Un ceļos kritīsi tu liktens pazemots.

## ARĀJAM

Kad pavasari lemess tev jaunu vagu dzīs,  
Tad atceries: šī zeme reiz mirka asinīs.

Kas bargos kaŗa gadus gan izskaitīt vairs spēs,  
Kad bieži likās — tauta vairs saules neredzēs!

Nu dvēseļu ir pilna šī zeme auglīgā,  
Tu velēnu cel gaisā un neredzi nekā,

Bet rudenī, kad saimnieks pa zelta laukiem ies,  
Tam simtiem mīļu balsu no vārpām atsauksies,

Jo skaists ir Dieva likums un gudrs, kas to tur:  
„Kas savā zemē paliks, tas nezudīs nekur.“

## OKTĀVAS JAUNATNEI

Jums, jaunie draugi, kas bez miera sirdī klīstat,  
Par pilnu šķiet šis laiks, kad daudz jau iekarots.  
Kas agrāk sapnis bij, nu īstenībā dots,  
Jūs asins upurus un kaujas nepazīstat.  
Ai, slavas ēnā ziedot agri nenovīstat!  
Ja saule lēkusi, tad gaismā jāceļ gods,  
Kas svešām mēlēm ticis nopulgots,  
Un skaidri jāizšķir, ko mīlējat, ko nīstat.

Šai tautai mazajai ir gars kā zobens spožs,  
Kas godam atgriezies no liktenīga kara,  
Kaut sīva cīņa bij un gadu simtiem gaŗa,  
No kuŗas pārnāca tas savā spēkā drošs,  
Lai augstu paceltos kā zibens žilbinošs,  
Kas tumšā naktī pats sev gaismu dara.  
To asu turēt nepietrūkst lai spara  
Un gribas jums, kad prāts vēl žirgts un moŗs.

Kaut vēlu dzimtenē nāk daiļlais pavasars,  
Tas ir tik brīnišķīgs, ka akmeņi sāk smaidīt.  
Šai zemē dzīvību ir grūti projām baidīt:  
Jo ziema bargāka, jo kuplāk zaļo zars,

Un lēnīgs nolaižas no debess saules stars,  
Ko Dievam paticis ar savām rokām raidīt.  
Lai viņas stiprumā jūs spētu sevi svaidīt,  
Ka drošs un ticīgs augšāmceļas gars!

### III

Klusu staigā veļu viesi,  
Tu tiem gaŗām nepaiesi.



## VIEŠŅA

Vai tu tā biji, kas kā eņģelis tik liega  
Pie manas gultas pieslīdēji klāt  
Šai naktī grūtsirdīgā mīļi parunāt,  
Kad acis karstās velti lūdzās miega?

Vai tu tā biji? Kā es neticīga prasu,  
It kā vairs nepazīstot tavu drānu šalku!  
Kat tu man pieskāries ar savu roku smalku,  
Es nobiru kā zieds ar vēsu debess rasu.

Vai tu ko teici? Mani jokodamās rāji?  
To neatminu es. Bet neizsakāmi maigs  
Man sirdī palika tavs norūpējies vaigs,  
Un tu nekad vairs projām neaizgāji.

## NOMODS

Šo nakti pēdējo es palieku pie tevis,  
Tad jāšķīras. Nekas vairs nepalīdz.  
Kā mazu piemiņu, ko varu dot no sevis,  
Es savu mīlestību nosūtu tev līdz.

Kā dārza tumsā mēness dzidri laistās!  
Tik skaista nakts. Vai tu vēl jūti to?  
Vai vēl tavs gars ar zemes lietām saistās  
Jeb ir jau uzlūkojis Dievu mūžīgo?

Es ilgi raugos tavos aizvērtajos plakstos,  
Kas vairāk necelsies, jā pienāks rīts,  
Un sejā vilktos smalkos sājju rakstos,  
Kur dzīves devums viss ir ierakstīts.

Kas bij tavs mūžs? Kāds stars no tālas gaismas,  
Kas izbrīnā caur zemes tumsu spīd,  
Un pārdzīvojis visas pekles baismas  
Nu atpakaļ uz savu zvaigzni slīd.

## SKAISTĀ DZĪVE

Skaistā dzīve! sīkais sila zieds!  
Tu vēl šūpo nogurušo zvanu?  
Nopūties un galvu lejup liec,  
Vakars nāk ar ilgu klusēšanu.

Skaistā dzīve! Baltu dūju bars  
Aizspurdz gaišs pret sārtu vakarpuši.  
Lūk, tik viegls pacelsies tavš gars,  
Kad tu būsi mierā aizmigusi.

Skaistā dzīve... Lapu plaukums zaļš,  
Sūna samtainā, kur brīnumsalda dusa.  
Tāļu paliek putna brēciens skaļš,  
Miļā debess zvaigznēs staro klusa.

Skaistā dzīve! Brīnišķīgais māns,  
Vai tu atgriezīsies vēlreiz teju?  
Mēness aicina kā burvju talismans,  
Es jau nevilcinos vairs, es eju.

## AIZSNIGUŠIE CEĻI

Ir ziemas nakts, un visi ceļi klusi;  
Neviena gājēja šai baigā skaidrībā.  
Tik viena dvēsele, kas miesu pametusi,  
Pa viņiem uzdrošinās doties mūžībā.

Un sniegā svaigā nepaliek ne pēdas,  
Kur viņa slid kā zilgans mēness stars,  
Vien eglei ceļmalā it kā no vēja vēdas  
Vai grūtām domām lēni nodreb zars.

## CEĻINIEKS KALNOS

Cildenais vakara gaiss  
Dzeds un valģani rēns,  
Tevī es palieku lēns  
Ceļinieks nemierīgais.

Vaigam, kad pieglaudies tu,  
Kas šajos augstumos valdi,  
Norimstas cīņas un maldi,  
Skaidribā izplaukstu.

Nobeigts un pilnīgs ir viss,  
Nava vairs ceļa uz leju,  
Zvaigžņu pagalmos eju  
Laicību nolīcis.

## DIEVAINĒS

Ko tas mežs tā klusē bikli,  
Un bez vēja un bez šalkām  
Miglas mākons plandās mikli?  
Lūk, no egļu skujām smalkām  
Rasa pil ar smagu lāsi  
— Tu to domu neizdomāsi.

Zeme nopūšas tik grūti,  
Trūdu nasta nospiež sirdi.  
Vai tu nojaud, vai tu jūti,  
Vai tu noliekdamās dzirdi?  
Klusu staigā veļu viesi . . .  
— Tu tiem gaŗām nepaiesi.

## LŪGŠANA

Dieva māte, lēnprātīgā, kas aiz svecēm gaiša spīdi,  
Pašķiņ ceļu manām domām, paveries uz mani brīdi  
Savām apskaidrotām acīm! Es pie tevis nāku sērst  
Šajā vientulīgā stundā lielā neziņā un gaidās,  
Jo no tavas laipnās rokas sirds man bikla nenobaidās,  
Jo tu brīnišķīgi māki visu mums par labu vērst.

Es tev neslēpšu nenieka, ko vien tavas acis taujās,  
Lai kā rožukroņa krelles manās nosalušās saujās  
Paslīd tavu acu priekšā katra nopūta un vairs.  
Pagriez savu vaigu, Gaišā! Roka drebot sveci tur,  
Kad es ceļos noņemties acis augšup ceļu, kur  
Silti starodams aiz tumsas, mirdz tavs dievišķīgais  
smaidis.

## DIEVNAMĀ

Dūc maigi senlaicīgu tēmu,  
Kāds klusu līdzī dzied ...  
Pie kājām klēpis krizantēmu  
Madonnai gaiši zied.

Ar plīvojošām drānu krokām  
Stāv bargi erceņģels,  
Vai savām spēcīgajām rokām  
Tas mani augšup cels?

Nē, šodien griezišos pie tevis,  
Ai, svētais Antonij,  
Tu savu lēnprātību devis  
Man, kad tik grūti bij.

Dūc maigi senlaicīgu tēmu,  
Kāds klusu līdzī dzied ...  
Kā klēpis baltu krizantēmu  
Sirds starodama zied.

## CIEŠANU STUNDA

Es ieeju tavā bargumā kā augstos, tukšos vārtos,  
No kurienes nav ceļa ne atpakaļ, ne uz priekšu,  
Lai paliktu viena ar sevi pašu.

Debess redz manas acis un apmācas tumša,  
Zeme jūt manus soļus un ledū salst cieta,  
Upe neliekas zinīs un lēni plūst gaŗām.

Es ieeju tavā bargumā kā augstos, tukšos vārtos,  
Noliektu galvu un pazemīga līdz nāvei,  
Lai paliktu viena ar sevi pašu.

## VAKARĀ

Stundas smeldz gaŗas kā vienmuŗas vijoles ķīgas,  
Krāsni vairs nekvēlo ogles un nesprēgā šķilas,  
Kaktos zviln tumsa un ēnas pelēki zilas,  
Sekundes dzirdami krīt bezgalīgas,  
Pilot kā rudenī lietus ar trulu tukŗuma skaŗu  
Stiklā, kas satumsis melns, bez domu, jūtu un maŗu.

## PETRARKU PIEMINOT

To skumjo sonetu, ko rakstījis Petrarka  
„Viens, domās nogrimis, pa tukšiem laukiem eju“,  
Es atkal izjutu un nemirstīgo dzeju  
Kā sapnī pārdzīvoju, iznākot no parka.

Aiz manis pacēlās vēl augstu koku arka  
Ar melnu stumbru bezgalīgo sleju  
Un izlikās, ka pašas Lauras seju  
Man debess rādīja, kas viegli rietā sarka.

Es turpu raudzījos ar godbijīgām trīsām:  
Kas mūsu dzīve gan ar savām bēdām īsām  
Pret mokām mūžīgām, ko lika viņam just

Šī seja brīnišķā, tik tāla un tik tuva!  
Kas tikai nāves brīdī iegūstama kļuva  
Un vairs nekad tam nevarēja zust.

## VAKARA ELEGIJAS

Diena, kas aizeji mirdzoša, saule, kas ezerā rieti,

Nesteidzies, nesteidzies tā naktī un tumsībā dzist,  
Atskaties atpakaļ reizi, pirms durvis tu aizveri cieti,

Lai vēl pats pēdīgais stars var manās istabās krist.

Kādēļ tu aizbēgi projām, ai priecīgi zeltainā gaisma?

Tevī viss skalojās tīrs, debesis laistījās līdz,  
Nodrebu lēni, jo jūtu: klāt vakara svešādā baisma —

Sērīgais atvadu stars logā kā puķe vēl stūdz.

Pieskaņas vakara vēsma tik maigi kā kautrīgas lūpas,  
Lēni pār pieri man slīd, matus no celiņa šķīr.  
Klausos es pievērtām acīm, ko žūžina kastaņu šūpas  
Logā, kur krēslojas zars. Kas tā par meldiju ir?  
Sarkana roze uz galda kā rubīns sudraba saktī  
Rasaina zviļo un spīd, smaržojot kaisligi kveld...  
Klusu, jūs dedzīgās jausmas! Es mēma ieeju naktī —  
Tāla un sveša man sirds balta kā kaija tur peld.

Klusu aiz loga krīt pārslas kā skaidras un skumīgas  
domas,

Vienām ar sevi tām būt, ne tās ko vaino, ne sūdz,  
Kamēr ir norimis vējš, kas aukaini pūta no jomas,

Katrs, kam roka vai zars, paceļ to augšup un lūdz.  
Paskaties, krāsni deg šķilas, un istaba uzliesmo sārti,

Spokaini vizuļo sniegs laukā uz palodzes zils —  
Vai jau ir klātu tā stunda, kad atdarās apburti vārti?  
Deviņām atslēgām sirds slēgta kā pasaku pils.

## VĒTRAINĀ VAKARĀ

Skatos un klausos,  
Priežu zaros sausos  
Iešalcas vēji.  
Koks, tu kas pret nāvi  
Augsts un varens stāvi,  
Vai tu nodrebēji?

Dzīvības pulsus  
Neskaidrus un mulsus  
Mizai cauri mana.  
Ugunīgos gaisos  
Atskan soļos baidos  
Dieva staigāšana.

Vai viņš ar roku  
Mezdams liesmu loku  
Jaunas saules radīs?  
Zemi dūsmās cēlās,  
Niknumā un žēlās  
Nebūtībā vadīs?

Divainās šausmās,  
Iznīcības jausmās  
Liecās koks pret zemi.  
Dvēsele biklā,  
Puķe loga stiklā,  
Kur tu drosmi ņemi?

## KALNS

Tu augsts un neaizsniedzams man,  
Bet tavai augšup tieksmei nava gan,  
Kaut galotnē jau zili sniegi zib.  
Kā sirds un gars tev līdzī celties grib!  
Kā plaši ieelpot alkst svaigo āri  
Un kokiem, pilsētām un mākoņiem būt pāri!  
Lai paliek tas. Ņem savu liktens tiesu.  
Līdz tavam augstumam nekad man necelties —  
Es tikai varu  
Kā ķirsis mežonīgs ar baltu ziedu zaru  
Pār tavām aizām dziļi noliekties  
Un ziediem skūpstīt akmens vēso mīesu.

## GAIŠĀS DOMAS

Tavas domas par mani  
Bij baltas un zilas  
Kā baložu pāris aiz loga.

Vētrainās naktīs, kad ārā dreb spuldze kā mokās,  
Un mēness izmisis skraida debesu tukšajā telpā,  
Es ieraujos dīvāna stūrī un redzu laimīgus sapņus:

Laukā spīd saule,  
Un tavas domas  
Dūdo ap mani  
Kā baložu pāris aiz loga.  
Dievs, kādēļ es atvēru acis?

## VIENTUĻAM DRAUGAM

Paiet naktis, paiet dienas,  
Mitras, aukstas visas sienas,  
Un neviens tev nededz guni.

Krāsni pelni, sirdī pelni,  
Ogļu gali, salti, melni,  
Un neviens tev nededz guni.

Viens tu domā, viens tu sēdi,  
Viens tu pretim naktij dēdi —  
Un neviens tev nededz guni.

## VĒLAIS CIEMIŅŠ

Es atnākšu, kad tu to nezināsi,  
Kad tu no kapu mētrām māsi  
Man maziem, ziliem, pazemīgiem ziediem.  
Tad neprasi, ko gribu es, ko gaidu,  
Bet paveries ar puķu smalko smaidu  
Un uzsūc spēkus jauniem asnu dziediem,  
Kas dziļi zemē saknes dzīs un augs:  
Šai pasaulē tev palika kāds draugs.

• PIEDOD MAN

Silta migla kāpj un krīt,  
Nevar acu atdarīt,  
Gaisā viļņo, gaisā san:  
Piedod man ...  
Migla raisās, vaļā rīst,  
Lielām lāsēm lejup līst,  
Katra lūdz un katra skan:  
Piedod man ...

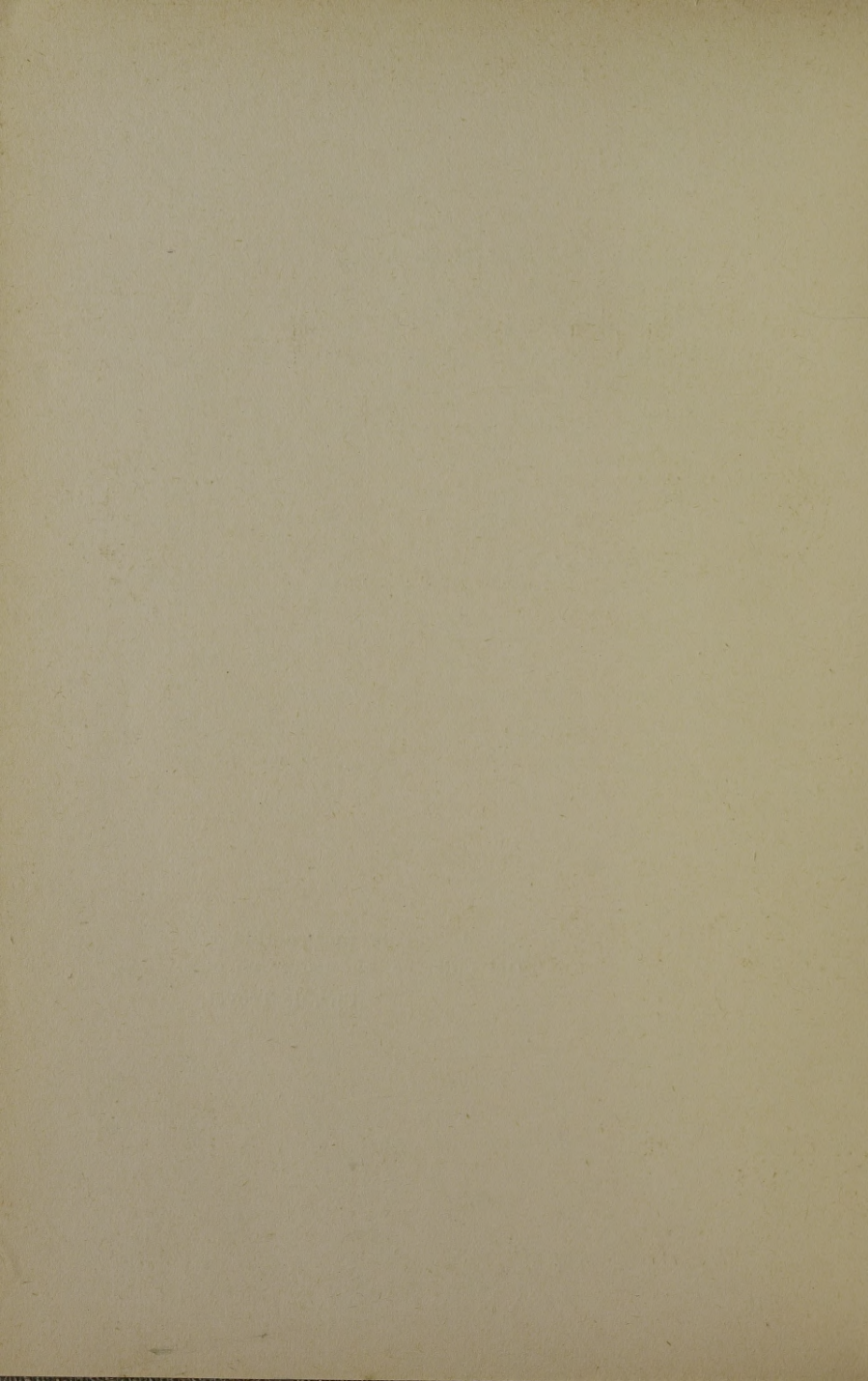
## DĀRZA NAKTS

Nakts, es tev roku iedodu kā draugam,  
Ar tevi paliekot līdz pašam rītam.  
Es gribu dzirdēt bērzu lapas krītam,  
Es gribu noklausīties puķu saknes augam,  
Es tavos noslēpumos gribu iekšā kļūt.  
Cik skaidri tumsā asins redz un jūt  
Un sadzird to, ko māca dienas skaļums!  
Kā ezers dziļš ir kļuvis liepu zaļums,  
Kur lapas jūtīgās kā smalki viļņi trīc.  
Kāds slepens zemes vāks tev vaļā atdarīts?  
No kādiem dziļumiem tu savas smaržas sūti,  
Ka visi ziedi smagi dveš un grūti? —  
Nakts, es tev roku iedodu kā draugam  
Un ticēt nespēju, ka zvaigžņu laiks tavs īss,  
Tāds mierīgs cildenums ir priedes stāvam šmaugam,  
Tik balts un aizmūžīgs ceļš vizmo debesīs.

## IV

Je sui, ce voiz, uns chevaliers,  
Qui quier ce, que trover ne puis.

Chr. de Troyes.



## BĒGOŠĀ DVĒSELE

Tu it kā zelta bulta šaujies,  
Un pasaule tev gaŗām skrien,  
Nevienam klātu nepieļaujies,  
Bet netverama projām raujies  
Tik tālāk, tālāk vēl aizvien,  
Un pasaule tev gaŗām skrien.

Aiz tevis paliek daudzas sejas  
Un tas, kas tīkams bij vai mīļš,  
Viss vienā straumē šalc un lejas,  
Un tikai atspīdums no dzejas  
Vēl acīs paliek gaišs un zvīļš  
Par to, kas tīkams bij vai mīļš.

## FĒNIKS

No mežiem domīgiem, kas debess ēnā zilst,  
No gaišām ielejām un vientulīgiem klajiem,  
Pār kalnu galotnēm ar sniegiem mūžīgajiem,  
Pār smilšu tuksnešiem, kas saules vērsnē svilst,  
Kur jūras dzelme zaigo sudrabputās kulta,  
Kāds putns aizlaidās kā ugunīga bulta.

Un notricēja viss no viņa spārnu švīkas,  
Un jūra, kalni, mežs kā liesmās aizdegās,  
Gaiss ilgu trauksmē saldi viļņojās,  
Un zāle saslējās un purva priedes likas  
Kā pēkšņi sastingdamas neprātīgās gaidās,  
Kad sārti mirdzēdams viņš zemei pāri laidās.

Lūk, tālu apvārksnī vēl it kā atspulgs gaist  
No gaismas teiksmainās, kas žilbinoša lija,  
Kas likās pasakā, vai īstenībā bija?  
To nepateiks neviens. Tik zeme maigi kaist,  
Un jūras ūdeņi viz sapņaini un zilgi.  
Zūd aši brīnums, zīmes paliek ilgi.

## VAKARS PIE JŪRAS

Tu ilgi raudzījies kā vētra rima  
Un lēni noskaidrojās jūras vaigs,  
Kā ūdens dzidrums atspīdēja zaigs  
Un vilnis nopūsdamies dzelmē grima.

Un tava dvēsele līdz nāvei slima,  
Pār kuņu plivinājās vakars baigs,  
Šo brīdi svētīja, kas rožu maigs  
No tumšiem atvāriem un dzilēm dzima,

Bet mana sirds kā trausls gliemežvāks  
Pilns neaptveramu un skumju alku  
Pēc jūras ilgosies, kur tas vairs nenonāks,

Un viņā klausoties ar ausi smalku  
Tev viļņu sanēšana prātā nāks  
Ar jūras kaislo, nebeidzamo šalku.

## JŪRAS VĒJŠ

Vējš modrīgais, kas nekad nepiekūsti,  
Uz manu logu lai tev tikams ceļš!  
Es zinu gan, tu nepalaid, ko gūsti,  
Tev zaram viegli pateikt: lūzti!  
Kaut velti lūdzas tas un raud un elš.

Vai draudi tu, vai mīļi soli,  
Tu valdonīgi sevi klausīt liec,  
Jūt jūra tavu straujo soli,  
Un viļņus prom pret krasta moli  
Tā tavas gaitas ritmā triec.

Ar asins nopūtām sauc tevi koki,  
Un kāpu priede smagās ilgās elš;  
Kas tevi mīl, to tu līdz nāvei moki,  
Un izsmiedams pie pašas zemes loki,  
Uz manu logu lai tev tikams ceļš!

## KAISLĪBA

Kas klusā naktī izpleš vētras spēku?  
Kas manos mežos vēsti ugunsgrēku?  
Kas jūru norimušo baltās putās kuļ?

Tu viltus naidniece, kam nāc, kad viss vēl guļ,  
Kā veikla pantera pa šauru džungļu taku,  
Kam ēna draudīga iet cieši solī blaku?

Nu pēkšņi parādies ar varenumu traku —  
Plūst upes aumaļām un tilti brakšķot brūk,  
Kur mājas pacēlās nu drupu kaudzes jūk,  
Un ceļa putekļi ap galvu griežas grīstīs.

Es nepadodos vēl, bet meža malā, lūk!  
Aug milzīgs ugunsstabs pār visu debess telpu,  
Aizvienu tuvāk nāk un aizrauj man jau elpu —  
Vai mani pazudinās tas, vai savās liesmās šķīstīs?

## LEĢENDA

Kas dārzā tumšajā tik nebēdīgi smējās?  
— Tie divi milētāji, kas tur kopā bij,  
Un kas nekad vairs dzīvē neredzējās.

Kas viņu ceļus gan tik pārsteidzīgi vij,  
Ka tikko satiekoties liek uz mūžu šķirties?  
Kas smieklus priecīgus ar nāves trīsām mij?

Kam velti gribi liktens bezdibeņos nirties!  
Nav daļas mūžībai, ka nežēlīgs un ass  
Ir šķēpa asmens kādā miesā cirties.

Viz mēness noslēpumains koku zaros, kas  
Kā kautko sargājot no necienīgām acīm,  
Līdz pašai zemei dziļi noliecas.

## ZEMES SKAISTUMAM

Tev, nepastāvīgais, kas mirkļu maiņā zūdi,  
Es vienmēr sekošu kā velna apsēstā,  
Kaut mani postā tu un izmisumā grūdi,  
Kaut viss tavs burvīgums vien sapnis ir un trūdi,  
Pie tevis saistījusies sirds man spītīgā.

Kas gan ir mūžība pret brīnišķīgo brīdi,  
Kad mani pārsteigdams tu pēkšņi parādi,  
Bet tad kā mēness atkal projām slīdi  
Un dziļi tumsā vilinoši spīdi,  
Kaut skaudrās ilgās saucu: atgriezies!

Es tavā iznīcībā savu mīlestību lieku  
Kā smilšu tuksnesī, kas bezgalīgs un baiss  
Grib apmulsināt katru pārdrošnieku,  
Un šajā bezcerībā meklēt savu prieku  
Ir projām devies gars mans spītīgais.

## AICINĀJUMS

Tveŗ šo mirkli!  
Varens tas un īss,  
Nogāŗ ellē,  
Paceļ debesīs,  
Visu apsolidams,  
Visu projām rauj,  
Pasniedz lūpas,  
Skūpstīt neatļauj.  
Tveŗ šo mirkli!  
Mirdzoŗs tas un īss,  
Tā kā zvaigzne  
Zemē nokritis,  
Un tu velti  
Vērsies pakaļ tai —  
Neredz cauri  
Cilvēks mūŗibai.

## DZĪVĪBAI

Es ļauju, dzīvība, lai tava dvaša droša  
Kā rožu smarža stipra dziļi dzīslās kaist,  
Rauj manu elpu ciet un negrib vaļā laist  
No zemes dziņu galda ziedos ligojoša.

Kur puķē raugoties, kas uzplaukusi koša,  
Es acis noreibušās gribu nenolaist,  
Lai viss kā vīzija tai mirkli neizgaist,  
Un tumsā neielaižas saule starojoša,

Jo tevi milu es, ne nebūtību auksto,  
Un lai gan apzinos, ka kādreiz sauks to  
Bargs dabs nolikums par sapņiem varenāks —

Es nebaidos. Jo tam, kas pašā peklē  
Uz slieģšņa stāvēdams vēl tevi meklē,  
Tavs gaišums, dzīvība, kā zvaigzne pretī nāks.

## PRIEKAM

Es dziļi noliecos pār tavu kairo kausu  
Kā ceļnieks, kas tālas tekas gājis  
Un atpūtai ne brīdi nenostājis,  
Ar muti kaislīgu un izkaldušu sausu.

Kā norāts bērns nu tavam vārdam klausu.  
Kas tavu smaidu ilgi nicinājis  
Un gražodamies skarbiem vārdiem rājis,  
Nu padodas ar sirdi laimē gausu.

Bet tam, kas bildis, ka no stundām kvēlām,  
Kad dzīve iešūpojas taktī citā,  
Pēc gadiem pāri nekas nepaliek —

Es pateikšu bez rūgtuma un žēlām:  
Tik vienaldzīgais pazūd laiku ritā,  
Bet mirkļi daļie pārļu spodri tiek.

## ŠIROKO

Svelmainais Alžīras vējš,  
Široko —  
Ko plandies pār zemi kā liesma?  
Čikadei apraujas dziesma:  
Ir bail.

Ko tavas kaislīgās rokas  
Nes šurp,  
Draudus vai skaujas?  
Lapa pie stumbra kļaujas,  
Ir bail.

Saule kā asinīs lāsma  
Un bēg  
Projām aiz mākoņu grēdām  
No tavām sarkanām vēdām,  
Široko.

## OGĻU KAISĪTĀJA

Man sauja bij sarkanas ogles,  
Es gāju un kaisīju tās,  
Un sausi zari un lapas  
Visapkārt man aizdegās.

Es gāju šim liesmām cauri  
Kā šķēps, kas caur sirdi iet,  
Spožs tērauds, kas auksti mirdzot  
Grib verdošas asinis liet.

Nu nāku pa vecām pēdām —  
Mežs apkārt izdedzis kails,  
Tik kaut kur rēgojas gaisā  
Kāds stumbrs nedzīvs un smails.

Kur karstums, kur kvēle, kur liesmas?  
Tik vienu dzirksti vēl dod!  
Par velti. Kas uguni izšķiests,  
To pelnos vairs neatrod.

## DIENVIDFRANCIJAS AINAVA

Saulainas lejas, mirdzoša jūra,  
Debesu vaigā meitenes tiklums,  
Klusums un gaisma. Pazemīgs biklums  
Pārņem šai vietā, kad redzu cik bijīga  
Noraugas tālumā tumšzaļā pīnija,  
Kur zilā dzidrumā viegla un vijīga  
Aizstieejas kalnu un pakalnu linija.

## TAURINŠ

Kur puķe,  
Kur smarša  
Es lidinos smalks,  
Un vēji  
Un vēsmas  
Man pāri šalks.  
Es ceļos  
Un krītu  
Viss trīsēdams kairs,  
Jo varbūt  
Jau rītu  
Es nebūšu vairs.

## CAP MARTIN

Mēs krasta klintī aplūkojām cilni,  
Kas kādai sejai līdzīgs izlikās,  
Ass mistrāls jūrā augstu sita vilni,  
Sirds kaut ko jaužot klusu baiļojās.

Es uzrāpos, kur stāva teka gāja  
Līdz pašam atvaram, kad mežonīgi baiss  
Vējš mani grābdams matus plivināja,  
Bet lejā pletās dziļums mirdzošais.

Un pēkšņi neprāts aizdegās kā lāpa —  
Vēl soli spert un izvairīties tam,  
Kas ašiem lēcieniem man pakaļ kāpa  
Un stiepa roku straujam skāvienam .

## VIDUSJŪRA

Krastu cieši slēgtā lokā,  
Kas kā gredzens kopā saistās,  
Mirdz un laistās  
It kā mēnessakmens gaišais  
Vidusjūra.  
Plaši šalcot staigā viļņi  
Rāmos soļos,  
Krasta oļos  
Uzšļākdami, nodzisdami.  
Kā no puķēm ziedu lapas  
Nokrīt putas  
Vizēdamas, izgaisdamas.  
Debess augstā,  
Debess zilā  
Noraugas uz viņu lejup,  
Kā tā viegli kuģus cilā,  
Šūpo, nēsā.  
Dzidrā, vēsā  
Dzelmju dzilē nogrimt tiecas,  
Kad pār kalniem ēnains vakars liecas —  
Sirds un saule.

## DĀMA AR VIJOLĪTĒM

Kur viņai jāsteidzas tik naigi  
Šais mierīgajās novakarēs?  
Un vai tā pasacīt sev varēs,  
Kādēļ tai nosarkuši vaigi?

Kādēļ tai gaita ir tik aša,  
Un solis šūpojas kā dejā,  
Bet noslēpumains smaids viz sejā  
Un pirkstos — vijolišu dvaša?

Īss mirklis — un tā projām zuda  
Šais svešos, vienaldzīgos ļaudīs,  
Un viņas pēdas nenojaukās  
Neviens uz kājceļiņa gluda,

Bet klusu pačukstēja gaiss  
Man to, ko citi nezināja —  
Tai līdzī milestība gāja  
Un pavasaris priecīgais.

## VĒSTULE

Mans mīlais bruņinieks,  
Jūs velti gribat būt  
Tik mierīgs, vēss un svinīgs,  
Mans mērķis neapzinīgs  
Jūs savā varā gūt.

Jel neņemat to ļaunā  
Un nepaliekat pikts,  
Jo manos biklos smaidos  
Jūs redzat, ka es baidos,  
Vai nodoms šis nav slikts.

Ai, spēle cietsirdīgā!  
Šķiet, liktens lēmis tā,  
Ka to, ko karsti prasu,  
Es vai ik dienas lasu  
Jums acu skatienā.

Es jūtu to kā šķēpu,  
Kas dziļu brūci dur,  
Kā ienaidnieka gūstu,  
No kā es nepagūstu  
Vairs aizbēgt itnekur.

Bet tomēr došos kaujā,  
Un Dievs lai mani saudz!  
Ir samēri tik greizi:  
Es cīnos pirmo reizi,  
Jums — uzvaru jau daudz.

## NEZIŅA

Kas jūsu sirdī? Minu es un maldos.  
Vai skumjās plēsīgās tā rūc kā zvērs,  
Kad noraugaties izklaidīgs un sērs  
Kā citi prieku atrod dzīru galdos?

Es domās pretrunīgās asi skaldos,  
Un kad ir pāri gājīs šaubu mērs,  
Es aizdegos kā piķis un kā sērs  
Un zobus sakodusi dūsmās valdos.

Jo baidos zaudēt brīdi to, kad kluss  
Kā taurenis, ko jūsu roka sūta,  
Skūpstis nenotverams aizskaņ plakstienus,

Un zemu noliecos kā dārza rūta,  
Kam vakars dāvā rasas pilienus,  
Tik ļoti sirds no smagas laimes grūta.

## MĀCĪBA

Pār jūsu dvēseli reiz dziļi noliecos,  
Kas tumši kvēloja ar baigām elles liesmām  
Uz augšu kāpjot uguns mutuļos,  
Un acis aizsedzot es bailēs atkāpos,  
Kā sevi sargājot no nezināmām briesmām.

Šis brīdis mani mācīja, lai jūs  
Es uzlūkojot nekad nepieviļos:  
Jo jautrāks vaigs, jo skumjāk sirdij būs,  
Jo vienaldzīgāks tas, jo kaislīgāki kūš  
Karsts jūtu viesuls bezdibeņos dziļos.

## VANAGS

Kas karsti nošalca mums pāri  
Kā vasara, kā dienvidvējš  
Un mirdzot pazuda kā spāri?  
Kas karsti nošalca mums pāri?  
Vai tu nemaz to neatskāri —  
Jauns vanags laidās traks un spējš,  
Un karsti nošalca mums pāri  
Kā vasara, kā dienvidvējš.

## RŪGTĀ SIRDS

Jūs zināt, ka man sirds ir rūgta  
Kā kafija, ko dzeŗu es  
Un nevar piedot nepielūgta.  
Jūs zināt, ka mĀn sirds ir rūgta,  
Kā vilka zāle nakti plūkta,  
Kā izkaltušas vērmeles.  
Jūs zināt, ka man sirds ir rūgta  
Ka kafija, ko dzeŗu es.

## MIRKLIS

Tik dziļš bij mirklis tas, ka šķitu viņā grimstam  
Kā tumšā atvarā, kur vēsi pārles spīd  
Un augi dīvaini gar kāju pēdām slīd.

Tik svešs bij mirklis tas, ka šķitu viņā dzimstam  
Kā Ieva paradīzē smaidoša un jauna,  
Bez sevis apziņas, bez laba un bez ļauna.

Tik kluss bij mirklis tas, ka šķitu viņā rimstam  
Tai mierā pilnīgā, kad visas ilgas mirst,  
Tik skumjas dievišķīgas ēnu ziediem birst.

## SAULES ATSPĪDUMS

Kur manas milestības ugunīgās lāpas?  
Pār jūru mierīgo dziest saules atspīdums,  
Un vēsās ēnās iestigušas kāpas.

Vēl sudrablīmenis zib vieglās viļņu krokās,  
Vēl miesu pāršalc gaistošs satraukums,  
Vēl glāstu atmiņas kā ērkšķi duļķu rokās —

Un tad ir miers. Jau klusu zvana jundā,  
Un diena starojošā atvadās no mums  
Ar skumju laipnību šai pazemīgā stundā.

Kādēļ man izliekas, ka nomiris kāds būtu?  
Es acis aizvēru un neskatoties jūtu:  
Pār jūru nodzisis ir saules atspīdums.

## ANDANTE CANTABILE

No tēmām naidīgām, kas krustojas kā šķēpi,  
Lai spēkus pārbaudītu cīņā izšķirīgā,  
No kaujas virpuļa, kur katrā vijolstīgā  
Sauc izmisusi balss: lai visam gals!  
No basu dobjiem, aizsmakušiem toņiem,  
No kaislām elsām, arpēdžiju joņiem,  
Ko it kā viļņus prom kāds neprātīgi triec —  
Tu izniri kā puķe,  
Kā līgans tulpes zieds.  
Un raugi: orķestris, kas dumpojās un kauca,  
Tev tagad klausīja kā vilks, kad viņu sauca  
Pie sevis svētais Francis,  
Un skaņu skrējiens, neprātīgais jājiens  
Nu kļuva rāms kā ceļnieka gājiens,  
Ar sevi runājoties skaidrā vakarā,  
Pa kalnu tekū kāpjot  
Augšup, klusumā.

V

Ai, senie raksti, smagais foliants!



## BRĪNIŠĶĪGAIS ATRADUMS

Jau pirmā miegā elpo klosteris,  
Vien logā vaļējā aiz meža vīna smailēm,  
Varbūt no aizmāršības vai no spoku bailēm  
Kāds savu sveci nav vēl nopūtis.  
Un stari vizuļojot zariem cauri stieejas,  
Ar tumsu rotājas un stūrgalvīgi tieejas,  
Ka vēl viens cilvēks nava aizmidzis.

Viņš gadiem sēdējis bij līks un stīvs  
Pie vecu pergamentu putekļainām kaudzēm,  
Un ilgās sarunās ar izbijušo draudzēm  
Tam likās neticami, ka ir dzīvs  
Šai gadu simtenī tik nedzirdēti jaunā,  
Ka iedomājot vien jau vaigi svila kaunā,  
Cik tas bij vienkāršs, gaļlaicīgs un brīvs.

Ai, senie raksti! Smagais foliants  
Ar sakaltētu augļu viegli sūro garšu!  
Vai tas nav izredzēts, kas elpot var to smaršu,  
Ko pretī dvašo grezni savīts pants  
Vai teiciens neparasts, kas daudziem izskan greizi,  
Ja spilgtā dienas gaismā lasa nepareizi  
To, kas pie svecēm atspīd elegants!

Un vai nav laimīgs tas, kam atrodas  
Starp kalniem vienmuļīgu, tukšu lapaspusšu  
Kāds slavens raksta gals, ko šķita pazudušu  
Bez miņas mūžībā, bet tagad kas  
No savas paslēptuves smiedamies lien laukā  
Vēl reizi papriecāties Dieva saulē jaukā  
Un izgaisināt gudro muļķības?

Viss klusu... Nomirušo dvēseles  
Kā melni taureņi pa dzīves gaismas pēdām  
Ap sveces liesmu lido nedzirdamām vēdām.  
Bet visu aizmirsis uz pasaules  
Šai stundā vēlajā, kas saldu miegu prasa,  
Pār galdu noliecies viņš aizraudamies lasa  
Vēl svētā Hieronīma vēstules.

Klau! Zvanu tornī nosit divpadsmit.  
Spējš vētras viesulis pa logu iekšā brāžas,  
Pūš projām papīrus, tur kaut kas šķindot gāžas,  
Pār galdu stiepdamās kā melna samta lenta  
Līst tinte briesmīga uz dārgā pergamenta,  
Un vīram vecajam sirds izmisumā sit.

Ko ķert, ko grābt? Ar nazi kasot krit  
Kā zvīņas burti prom, un vārdus jaunus, košus  
Zem raksta bijušā kā tērauds zvērojošus  
Var acis apmulsušās ieraudzīt.

Un bāls un nenožīmīgs liekas ausmas svīdums  
Šai velvju istabā, tik nepieredzēts spīdums  
Ir lecis augšām nakti projām dzīt.

Ai, teiksmu stunda! Lietas brīnišķas!  
Ar pirkstiem noreibušiem biezās lapas šķirstot,  
Viņš skaidri redz un apzvērēs pat mirstot,  
Ka panti mierīgie, ko lasa tas  
Tik pilni nemirstīgu, vīrišķīgu domu,  
Ka visiem bijībā liks atkal minēt Romu —  
Ir Gaja pazudušās „Institūcijas“.

Kad rīta zvanos nodreb klosteris,  
Kāds brālis krustīdamies pamana ar bailēm,  
Ka logā zemajā aiz meža vīna smailēm  
Kāds dienas laikā sveci uzdedzis.  
Un ceļos nometies viņš ierauga caur rūtīm,  
Ka kādu pergamentu piespiedis pie krūtīm,  
Pie galda pētnieks smaidot aizmidzis.

## RĪGAI

Tu lepna noraugies uz vakariem un rītiem  
Un tāļiem dienvidiem bez bikluma un bailēm  
Ar savu torņu bezbēdigām smailēm,  
Ar namu jumtiem saulē sasildītiem  
Un dārziem ēnainiem, kur maigi strūklas urdz,  
Bet zilas dūjas gurdi gurstēdamas spurdz  
Pa vecpilsētas krēslainajām ailēm.

Tu kādreiz biji visas Livonijas māte,  
Bet šis tavš gods bij svešinieku gods.  
Kur tagad vairogš svēti zīmogots?  
Kur senā godība? Kur kapituls un rāte?  
Pār spožiem zobeniem un brāļu krustiem melniem,  
Kas baigi staigāja caur asinīm un pelniem,  
Jau sen ir kritis taisnīgs Dieva sods.

Bet ēnas bijušās vēl tavos mūros lodā  
Un dūsmās aizelšoties nespēcīgi draud,  
Par seno varenību žēlodamās raud  
Un stīvi nolūkojas tukšā naudas podā,  
Kur velna vērdiņš zaļi mirkšķinādams gail.  
Vai tev no spokiem būtu dienas laikā bail?  
Tu beigta ienaidnieka murgus neapskaud.

Trīs gaiļi torņu galos iedziedas, kad kuģis  
Pa jūpu braukdams Daugavā grib stāt,  
Kā sūtņi priecīgi, kam patīk sveicināt  
No tevis, pilsēta, kur ielu gludais bruģis  
Dreb troksnī tricēdams, bet mūžam paliks klusi  
Kāds dižens Mātes tēls, kas galvu noliekusi  
Pie saviem varoņiem stāv sargādama klāt.

## JELGAVA

### I.

Hercogu pilsēta senā, kam ģerbonī platradzis briedis,  
Milīgā Zemgales sirds! Kādus gan savādus tev  
Pāri kā zibeņus spožus Dievs dažādus likteņus sviedis!

Kas gan nav devušies šurp iekaņot pilsētu sev:  
Vācieši, leiši un zviedri, krievi un dedzīgie poļi!

Gājis tev cauri dažs labs slavens un nemierīgs

gars —

Pilsdārzā spokojas brīžam vēl Francijas Ludviķa soļi,  
Slepenā logā spīd guns, dzeltenī sarkanīgs stars,  
Svešzemju burvis Kaļostro tur zeltu no kapaņa liedē.

Kas tur tik vareni rīb, pusnaktī miegu kas jauc?

Ieliņās akmeņi danco, kas mierīgus ļautiņus biedē?

— Jelgavas pamati trīc — Pēteris Lielais tur brauc.

Dienās, kad Francijas ērglis pār Eiropu Krievijā laidās,

Nopūtās dzimtļaužu sirds: nu būs reiz kalpībai gals!

Kurzemē ienāca franči un latvietis drebēja gaidās —

Uznāca ledus un sniegs, brīvībai aizsala balss.

Aizmirstas slaveni vārdi un klusi top laikmetu dunā,

Nepaliek daudz to, kas sev mūžības vaiņagu pin,

Latviešu jaunekļu cilts, ja par senajiem hercogiem

runā,

Gudrajam Jēkabam līdz Pēteri Bironu min.

Pirmam bij vanaga skatiens un roka**i** bij izveicīgs  
ķēriens  
Pasaules apcirkņos grābt, pazemes ūdeņos smelt,  
Otrajam maz bija laimes, kaut smalkāks bij  
nodomu vēriens:  
Cildenam zinātnēm un mūzām mājokli celt.

## II.

Lielupes kreisajā krastā, kur izpleties guļ kā uz  
delnas  
Auglīgais Zemgales lauks, sardzē kā modrīga acs  
Jelgava raugās visapkārt, vai ēnas kur neceļas melnas  
Gaišajos klajumos klist, lielceļš kur aizvijas plats.  
Ziedoši kastaņu koki kā lielmātes puķaini brunči  
Pilsētai vidukli skauj, grezni līdz papēžiem slīd,  
Vecie un padruknie nami kā pelēki, snaudīgi runči  
Laipni un cienīgi tup, acis pa tumsu vien spīd.  
Svētdienas rītos, kad ielas ir svinīgi klusas un rāmas,  
Neveikli pagātnes rēgs ārā no kapenēm lien,  
Lēni uz baznīcu aizvelkas dīvainas veclaiku dāmas  
Sūdzēties Dievam, kas tās negrib vēl pieņemt  
aizvien.



## VISBIJĀ

Visbija klusā, no tavu dārzu  
Smagajām rozēm,  
Namiem, kas lēni balo un plaisā,  
Rūgtieni skurba paceļas gaisā  
Senatnes smarža.

Tālinās dienas, teiksmainie laiki!  
Dvēseļu vaiņags,  
Uzvijies augstu aizsaules kalnā,  
Zaļojošs nāves bargajā salnā,  
Kur jūsu pēdas?

Kas no jums paliek tagadnes ļauzu  
Steidzīgām acīm?  
— Balgani kauli, smiltis un sūnas,  
Pelēkas drupas, neskaidras rūnas  
Akmenim vaigā.

Muzeja plauktā zaļš vara gredzens,  
Sudraba sprādze,  
Ieslēgts aiz stikliem briesmīgās sāpēs,  
Satrunot kaunā un uzvaras slāpēs —  
Kareivja zobens.

Kas no jums paliek tagadnes ļaužu  
Svešādām ausīm?  
— Varoņu stāsti, dziesmas un runas,  
Bēgoša zirga pakavu dunas  
Spocīgā atbalss.

Slavenā osta Gotlandes salā  
Tukša un klusa.  
Raugos uz jūru, kuģis vai nenāk,  
Bagātām mantām piekļauts kā senāk,  
Plandošām buķām,

Raugos uz augsto Visbijas mūri,  
Pilsētas sargu,  
Mūri, kas apaug ar zāli un māņiem,  
Kur kādreiz zviedri gāza pār dāņiem  
Verdošu piķi.

Sen tas ir bijis, pagājis, aizmirsts.  
Vienīgi zeme  
Klusējot pieņem gruvekļus melnus,  
Zeme, kas glabā pīšļus un pelnus,  
Atceras mūžam.

## PĒDĒJAIS BRAUCIENS

Veries, vīkingu vadmalas buķa,  
Bargo braucēju brīnišķīgais sargs,  
Pacelies rāma svītrainā rakstā —  
Zilgani zaļa, zeltiesarkana!

„Kam to uzvelk  
Ķēniņa kuģis,  
Kādās dēkās dosies?  
Raibā rindā  
Rotā vairogi  
Milzu kuģa malas,  
Lepni zvēro  
Tīrā zeltā  
Priekšā pūķa galva.  
Kur tā peldēs,  
Kam tā šķaudīs  
Acīs posta piķi?“  
— Diezgan, svešniek,  
Skrējis kuģis  
Cauri zemju zemēm,  
Nu tam dzedra,  
Dziļa, melna  
Nāves jūŗa jāpeld,

Visudārgākā  
No visām  
Klinšu zemes kņavām  
Jāved projām  
Palsā naktī  
Tālās mūža mājās. —

Lūkojas svešais, kā lēni nes šurp  
Verdzenes raudot vērþjamo vārþstu,  
Auþamās stelles ar aizmestu dziju,  
Kapaþa katlus ar kaþotēm iekþā,

Sidraba kausus no Somijas salām,  
Dzintara krelles no Kurzemes krastiem,  
Roþainu zīdu no austrumu zemēm,  
Roþādas cimðus no dzimtenes ciema.

Lūkojas svešais, kā lēni ved šurp  
Norvēģu vīri varenu zirgu,  
Spīdoþiem sedliem, sudraba kāþþļiem,  
Lai var princese debess þlavā jāt.

Lai var princese pabraukties ciemā;  
Ieliek tai līdzi: līgavas kamanas,

Derību ratus, ko deviņi gadi  
Grieza, greznoja, glabāja kāzām.

Lūkojas svešais, kā lēni nes šurp  
Sardze mīlīgo ķēniņa meitu,  
Nogulda kuģa klusajā teltī,  
Parāda mirušai pēdējo godu.

Palieciēt klusu! Ir atnācis ķēniņš.  
Pievērsis vaigu vakara saulei,  
Redz viņš: sarkani spīd zelta pūķis,  
Pamāj — un kuģis kņākdams grimst dzelmē.

„Brauc nu mana  
Mīļā meita,  
Košā kara kuģī,  
Lai tev nepūš  
Nikni vēji,  
Necel baigas bangas!  
Lai viz visa  
Veļu jūra  
Baltā mēness miglā,  
Ka tev gaiša  
Aizbraukšana,  
Laiņas ceļa zvaigznes!“

## ZOBENS CEĻU PARĀDĪS

No zobena saule leca

T. dz.

Visu cauru gaŗu nakti stalli zirgi speŗ un zviedz,  
Sargi uztrūkstas no snaudas, balss no padebeŗiem

kliedz:

— Kur jŗs esiet, spēka vīri, kaŗa zīme debesīs!  
Kas tik vēlu paŗā naktī, sacel troksni, miegu jauc?  
Saskrien ļauŗu pilna sēta, taure vēstidama sauc:

— Pulcējaties, spēka vīri! Kaŗa zīme debesīs!  
Kopā lasās kaŗa draudze, zemei ļauna diena draud,  
ŗurpu turpu skraidīdamas, sievas paslepeni raud,

— Ko tu bēdā, dēlu māte! Visi nāksim atpakaļ!  
Ja bŗs nolemts, ka par zemi, kas zem mŗsu kājām  
din,

Ienaidnieka pārvarēti kaujas laukā nomirsim —

— Slavas dziesmā, dēlu māte, visi nāksim atpakaļ!  
Vīri zirgos uzlēkuŗi, sievas ceļa galā māj:

„Kas tev rādīs gaiŗu skalu, nāves teku staigātāj?“

— Nebēdājies, līgaviņa, zobens ceļu parādīs!  
Skaidri zinu, nevaicāju, kādu ceļu man bŗs jāt,  
Neiespēja melna tumsa kaŗavīru maldināt —

— Gaismu ŗķildams, līgaviņa, zobens ceļu parādīs!

## GŪSTEKŅA BĒGŠANA

Zila upe, melni viļņi,  
Balti oļi balojas,  
Augšā lejā melni viļņi  
Šūpojas un skalojas,  
Mūžu dienu rit un aizrit  
Prom.

Vai tas nava zirgs un jātnieks,  
Kas pa upes vidu jāj?  
Pazūd zirgs un pazūd jātnieks —  
Visam pāri tumsu klāj,  
Ļaužu acīm noslēpdama,  
Nakts.

Augstas klintis, purva dūkstis,  
Nāve ceļu līdzina.  
Akmens kalni, purva dūkstis  
Kaŗa zirgu spīdzina,  
Asiem nāgiem krēpes plosa  
Vējš.

„Ašāk laidies! Pakaļ dzenas  
Gūstītāju vilku bars!  
Zeme dimd, jo pakaļ dzenas!  
Nodevīgais mēness stars,  
Kam tu spīdi šajā naktī  
Gaišs?“

Pļavas, lauki, tumši meži,  
Ezermala līgana,  
Slēpiet, glābiet, tumši meži,  
Atvarā viņ spīgana:  
„Nāc, te pienāks vēss un mierīgs  
Gals.“

Arvien straujāk tālu naktī  
Kumeļš aulekšodams trauc,  
Vai viņš jūt, ka tālu naktī  
Dzimtā ciema uguns sauc  
Savu pazaudēto dēlu  
Šurp?

Tēva mājās ... Pašu zeme,  
Darba rokām svaidīta ...  
Kur tu esi, pašu zeme,

Dienām naktīm gaidīta,  
Kur tu esi, izredzētais  
Ceļš?

Noriet mēness, nobāl zvaigznes,  
Viegla rīta migla trīs.  
Novērš acis kautrās zvaigznes:  
Zirgam kājas asinīs,  
Lēni velkas vēl uz priekšu  
Gurds.

Raugās jātnieks platām acīm:  
Vai to naidnieks panācis?  
Redz viņš aptumšotām acīm:  
Ļaužu bars ir sanācis,  
Ielenc zirgu, taujā, smejas,  
Kliedz.

„Kādēļ neteic viņš ne vārda,  
Vai tas nesaprot, ka glābts?“  
— Klusu sievu bars! Ne vārda!  
Neredzamas rokas grābts,  
Nokrīt zirgs un nokrīt jātnieks  
Beigts.

## JERSIKAS IZPOSTĪŠANA

„O, Gercika, civitas dilecta!  
o, hereditas patrum meorum!“  
Indriķa chron. XIII., 3.

Rudens mierīgā dienā, kad mākoņi vakara pusē  
Dzidri un sulīgi top it kā Kurzemes dzeltenais  
dzintars,

Jersikas izlūku tornī pa šauro un gareno spraugu  
Vērīgi raudzījās sargs ar puisēnu apaļiem vaigiem.  
Tāļu aiz pilsētas namiem, kas gredzenā ielenca pili,  
Līdz pašam Daugavas krastam, līdz vienmuļi  
šņācošiem siliem,

Aizvijās draudzīgi prom zaļas pļavas un rūzgani lauki.  
Piepēži saslējās vecais, un puisēnam iepletās acis:  
Gaišajā Daugavas līcī, kas pazuda dūmainos mežos,  
Iznira cēli trīs kuģi ar apaļi piepūstām buķām.  
Lēni tie peldēja šurpu pa upi, kas vizēja saulē  
Spoža kā sudraba zvīņas uz gludeniem sapala sāniem,  
Atstājot tumšzilu vagu ar izbailēs bēgošām zivīm.  
„Paskaties, tēti, kur kuģis uz Krievzemi aiziet  
mums gaŗām!

Kas tur gan zirgu, kas ļaužu! Bet visiem uz mēteļa  
baltā

Sārkans spīd zobens un krusts“, tā uztraukti  
čukstēja puisēns.

„Krusts viņiem sarkans no kauna, bet zobens no  
izlietas asins,“  
Dusmīgi attrauca vecais, „tie nebrauks uz Krievzemi  
gaŗām;  
Pievelk tos pārāk šī pils, kuŗas droŗais un  
manīgais valdnieks  
Sajauc tiem slepenās gaitas un aizkrusto viltīgos  
ceļus.  
Steidzies, nes karalim ziņu — klāt Alberta ļaudis  
no Rīgas.“

---

Urbējam apstājās svārpsts un galdniekam tēŗamais  
cirvis,  
Meitenei pašļuka roka un izlija grūdenis gardais  
Pavarda karstajos pelnos. Bet meŗmalā piepēŗi  
sievām,  
Kuŗas kā magones kuplas tur zibinot baltajām rokām  
Braucīja brūklenes grozos un mēŗoja viena par otru —  
Aizmirsās nākoŗais vārds. Skaļi atskana skaidrajā  
gaisā,  
Nomācot priecīgos trokŗņus un dzīvajiem aizraujot  
elpu,  
Baiga kā mūŗibas vējŗ kaŗu vēstoŗā sudraba taure.  
Pamazām atģidās sievas un pulciņā, trīcoŗiem ceļiem



Nebija lemts viņām palikt pie siltajām, dziestošām  
miesām,

Nomazgāt asiņu traipus un uzvilkt mugurā kreklu  
Baltu kā pīlādža zaru no Latgales spožajiem līnēm,  
Aizrāva viņas sev līdzī kā viesulis pērkona laikā  
Sieviešu gūstekņu bars, kuŗas vācieši dzina uz kuģiem.  
„Žēlīgā debesu māte, jel palīdzi mums šajā ceļā,“  
Čukstēja gūsteknes dažas, bet citas kā tramdīti zvēri  
Lūkojas sarkanām acīm un lādējās nešķīstiem  
vārdiem.

Viena tik palika klusu, kam apkārt bij īpaša sardze —  
Karaļa Visvalža sieva. Un tikai, kad izšķīrās ceļi,  
Pēkšņi tā pagrieza galvu, lai raudzītos stingušu skatu,  
Pilskalns kur pazuda tumšs zili pelēkā vakara krēslā,  
Un viņas ierastais ceļš, kuŗa baltajās, irdenās smiltīs  
Palika samīti grozi un izbērtas brūkleņu ogas.

---

Devītā vakara stundā bij pilsēta tukša un klusa.  
Dzīvie, kas paguva bēgt, labi noslēpās Daugavas  
mežos,  
Tuvu pie plēsīgiem zvēriem, kas neaiztiek tos, kam ir  
bēdas,  
Mirusie palika guļam, kur kuŗais bij pakritis cīņā.

Citam bij pusvirus mute kā viņsaules brīnumus  
 skatot,  
 Citam no asinīm tumši bij kļuvuši dzeltenie mati,  
 Citam vēl vizēja piere no mirēja lipīgiem sviedriem.  
 Vāci pēc uzvaras dzirēm uz gūstekņu pilnajiem  
 kuģiem  
 Atgriezās Jersikā vēlreiz un klūpot un krītot pār  
 liķiem,  
 Saminot pamestus bērņus kā vilku bars mežonīgs  
 drāzās  
 Bagātos namos un sētās, lai paņemtu visu, kas  
 ņemams.  
 Iebruka valdnieka pilī un svieta pa logiem, pa  
 durvīm  
 Sudraba bļodas un kausus, kas iešķindās jautri kā  
 svētkos,  
 Zibošas damasta sagšas un pelēkas vadmalas bažus;  
 Ielauzās dievnamos iekšā un pašā vissvētākā vietā  
 Satvēra purpura segas pie smagajām, zeltītām  
 bārkstīm,  
 Noraujot lukturus lidzi, kas vaimanās nogāzās zemē.  
 Redzot, ka kristīgi ļaudis tā nozaimo svaidītas lietas,  
 Eņģelim Miķelim vaigs bij aiz dusmām satumsis  
 pelēks,

Un kad jau pacēlās rokas, lai aiznestu svētbildi  
projām,  
Koks kļuva baisīgi melns, un izdzisa dievišķie vaibsti.

---

Otrajā Daugavas krastā, kur koki ar tumšajiem  
zariem  
Saķeras kopā tik cieši kā brāļi, kam kopīgas bēdas,  
Atspiedis varenos plecus pret siltajām ozola saknēm,  
Runāja Visvaldis rūgti uz puslokā sēdošiem draugiem:  
„Kādēļ jūs atvedāt mani kā suni šai Dignājas mežā  
Projām no kareivjiem maniem, no Jersikas vārtiem?  
Ai, kādēļ,  
Draugi, jūs neļāvāt aiziet man drošā un cienīgā nāvē?  
Labprāt kā akmeni smagu es dzīvību aizmestu  
projām!“

Klusēja dūšīgie vīri. Tad piecēlās vecākais lēnām,  
Izslējās taisni un bargs droši pateica to, kas bij  
sakāms:  
„Kungs, kā tev neaizliedz sirds tādus aplamus vārdus  
ņemt mutē!  
Kā tu to uzdrīksties domāt šai briesmīgā nestundā  
pamest  
Sērdienē latgaļu tautu, ko ienaidnieks moka un vajā?“





Jūs, kuŗi nāksiet pēc manis, kad es jau sen gulēšu  
pīšļos,  
Nomazgāt skaidru šo zemi no kauna un asaru  
sārņiem —  
Jūs, kuŗu soļus es dzirdu aiz septiņu paaudžu  
mūžiem,  
Iedevāt man savu spēku, lai atgriežos atpakaļ dzīvē.“  
Vēlreiz viņš pameta skatu pār upi, kur palika  
gruzdam  
Spēcīgie ozola baļķi; tad iegāja tumšajā mežā.

---

## SATURS

### I

Lidojošā dziesma . . . . .	9
Pa Putnu ceļu . . . . .	10
Divi daļas . . . . .	11
Mūsu mātei . . . . .	12
Jaunava . . . . .	13
Jaunai mātei . . . . .	14
Atgriešanās . . . . .	15
Dialogs . . . . .	16
Kalnu ezers . . . . .	17
Mīnīatūra . . . . .	18
Lietus lāse . . . . .	19
Reznācija . . . . .	20
Nopūta . . . . .	21
Zvaigzne nokrita . . . . .	22
Veco derību lasot . . . . .	23
Pārbaudījums . . . . .	24
Medņa dziesma . . . . .	25
Krustceļos . . . . .	27

### II.

Zeme . . . . .	31
Dziesma . . . . .	32
Pans . . . . .	33
Atplūdi . . . . .	34

Zvērs . . . . .	35
Laivā . . . . .	36
Sēklas dziesma . . . . .	37
Rudens dziesma . . . . .	38
Gaviles . . . . .	39
Kaķis kokā . . . . .	40
Mežā . . . . .	41
Varavīksna . . . . .	42
Jērs . . . . .	43
Pazudušais prieks . . . . .	44
Sērīgais trio . . . . .	45
Kangaru kalni . . . . .	46
Zemgales līdzenumā . . . . .	47
Tam, kam nepietiek . . . . .	48
Arājam . . . . .	50
Oktāvas jaunatnei . . . . .	51

### III.

Viešņa . . . . .	55
Nomods . . . . .	56
Skaistā dzīve . . . . .	57
Aizsnigušie ceļi . . . . .	58
Ceļinieks kalnos . . . . .	59
Dievainēs . . . . .	60
Lūgšana . . . . .	61
Dievnamā . . . . .	62
Ciešanu stundā . . . . .	63
Vakarā . . . . .	64
Petrarku pieminot . . . . .	65
Vakara eļģijas . . . . .	66

Vētrainā vakarā . . . . .	69
Kalns . . . . .	71
Gaišās domas . . . . .	72
Vientuļam draugam . . . . .	73
Vēlais ciemiņš . . . . .	74
Piedod man . . . . .	75
Dārza nakts . . . . .	76

#### IV.

Bēgošā dvēsele . . . . .	79
Fēniks . . . . .	80
Vakars pie jūras . . . . .	81
Jūras vējš . . . . .	82
Kaislība . . . . .	83
Leģenda . . . . .	84
Zemes skaistumam . . . . .	85
Aicinājums . . . . .	86
Dzīvībai . . . . .	87
Priekam . . . . .	88
Široko . . . . .	89
Ogļu kaisītāja . . . . .	90
Dienvīdfrancijas ainava . . . . .	91
Tauriņš . . . . .	92
Cap Martin . . . . .	93
Vidusjūra . . . . .	94
Dāma ar vijolītēm . . . . .	95
Vēstule . . . . .	96
Neziņa . . . . .	98
Mācība . . . . .	99
Vanags . . . . .	100

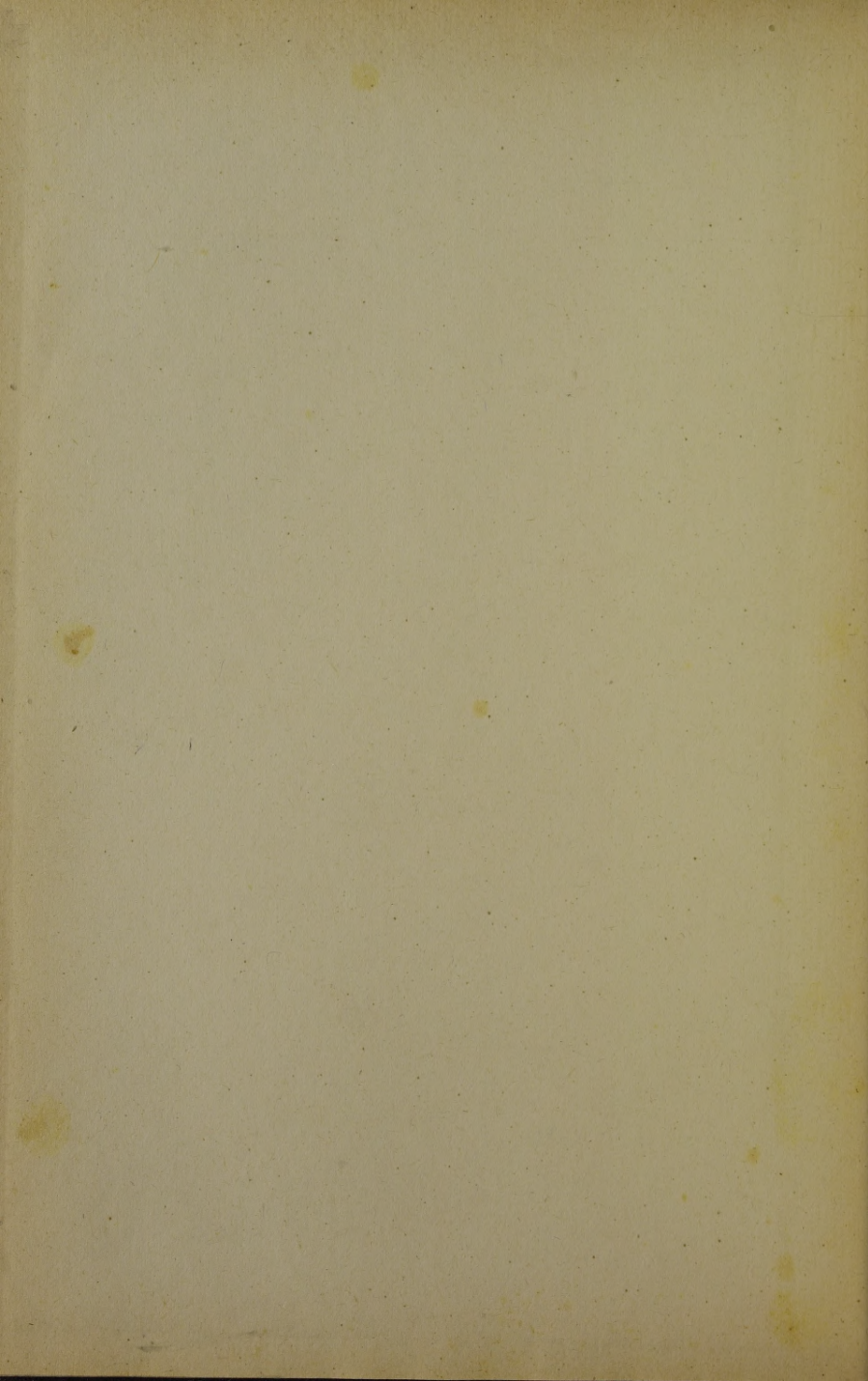
Rūgtā sirds . . . . .	101
Mirkļis . . . . .	102
Saules atspīdums . . . . .	103
Andante cantabile . . . . .	104

V.

Brīnišķīgais atradums . . . . .	107
Rīgai . . . . .	110
Jelgava . . . . .	112
Visbijā . . . . .	115
Pēdējais brauciens . . . . .	117
Zobens ceļu parādīs . . . . .	120
Gūstekņa bēgšana . . . . .	121
Jersikas izpostīšana . . . . .	124

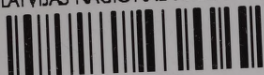
---





11, 501

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA



0306084273

